

Muzea a naše nohy v noci nespaly

Poslední týdný na Pražany odevšad pomrkává budova Národního muzea zrcadlící se v oku.

Protože většinu mého okolí tvoří tvorové kulturní, pohrávali jsme si s myšlenkou nejtít v sobotu večer spát a zúčastnit se pražské Muzejní noci. V sedm jsme na Mariánském náměstí utvořili s Hadatim dvoučlenný tandem. Než se zformoval průvod, došlo ke kontaktu s dalšími tvářemi nejen z Krakatitu.

Čelo průvodu tvořila pětice Korejců s bicími a další maskované entity, jejichž význam nám zůstal skryt. Úderem sedmé hodiny spustili rachot a masky vyvedly zvědavý dav do Náprstkovy muzea. Zatímco se tam většina lidí snažila dostat, počkali jsme si ve dvoraně na ještě jeden burácející song a shodli se na lásce k bubnům. Pak přišly na řadu expozice muzea: Indiánské kultury Severní a Jižní Ameriky, kultury Austrálie a Oceánie, kousek Starého Egypta, Tapa a netkané látky z tichomořských ostrovů. Tady nás zaujal dřevěný kyj se žraločními zuby – kolik toho asi mohl napáchat?

Ještě stále v iluzi dostatku času jsme se vydali do Hrdličkova muzea člověka UK. Zde jsme byli varováni, že pokud nechceme strávit hodinu čekáním, máme se vydat jinam. Po pěti krocích nám došlo proč. Chtěli jsme alespoň obhlédnout situaci a při tom jsme ve frontě potkali Lanarde. Chodník se nám stal na další hodinu a půl domovem. Občas chodil podél čekajícího zástupu mladík a vysvětloval situaci. Muzeum ve skutečnosti tvoří v budově Přírodovědné fakulty jenom dvě místnosti přeplněné exponáty. A tak pouštěli dovnitř skupiny po třiceti, každých deset minut. Čekání jsme strávili v zajetí konverzace a hamplasení. Expozice univerzitních sbírek antropogeneze, primatologie, Hrdličkova sbírka obličejových masek, Šebestova sbírka Pygmejů, frenologická sbírka, sbírka trepanovaných

a umělé deformovaných lebek, staroegyptské mumie. U vývojové demonstrace lebek člověka Hadati hledal špičáky a zase jenom špičáky. Nejistě jsme se zastavili u opičí dlaně a chodidla uložených v lihu a u gibbona, jehož potkalo to samé. („Ta koala teď opravdu nevypadá jako medvídek.“) Příběh opice s úrazem a skoliózou, o níž pečovala tlupa, porovnání etnických rozdílů, trocha žab, ryb a ptáků, lidské hlavy zdobené deformací. Líto mi bylo tři mumii předáků dělníků z Der el'Mediny staré tři a půl tisíce let.

Když jsme vyšli ven naplnění pocitem odměny, objevila se Rimsákovice trojka. Hodinky ukazovaly, že musíme své plány trochu upravit. Neprozřetelně jsme se nechali vést k muzeu policejnímu, i když jsme se mu původně chtěli zásadně vyhnout...

Dalším cílem byla Národní kulturní památka Vyšehrad – Gotický sklep. Mezi zážitky bych měla spravedlivě připsat i pochod přes Nuselský most, včetně debaty ohledně skoků a obyvatel žijících pod tím. Do kasemat jsme se už nedostali, ale historické podoby a významy Vyšehradu jsme si užili každý po svém – když jsem se dostala na konec a rozhlížela se po trapalíkovských tričkách, už všichni stáli venku. Jejich debata se točila kolem otázky, zda jít už konečně do postele, nebo ještě zkusit půlnoční Národní muzeum na Václavském náměstí. I když ztemnělého Vyšehradu jsem si osobně chtěla užít ještě trochu víc, vyhrály už stěžující si nohy a blížící se dvanáctá hodina. V metru bylo opravdu poznat, že se koná muzejní noc.

Z osiřelé dvojice jsme se rozrostli na sedmičlennou bandu kulturních zvědavců. Celou noc jsme používali nožičky a čekali, kdy potkáme déšť nebo známou tvář. A potvrdila se mi představa o emotivnosti noční historické Prahy. Takže na příště máme zkušenosti – to pro ty, co by chtěli jít s námi. **VortaVor**

OBSAH

Muzea a naše nohy v noci nespaly	1	2006: Česká sci-fi	14
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Něco pro čtenáře knih,	15
Hvězdný bulvár	3	Adam Wiśniewski-Snerg: Robot	16
Kam kráčíš, Akademle...	7	Fowler Bo: Skepse, a.s.	16
Terry Pratchett: Klobouk s oblohou	8	Hlidky všech odstínů	17
V síti Jana Poláčka	9	Vlak do pekla a jiné povídky	20
Rozhovor s Janem Poláčkem	9	Časem s vědou	21
Kánon posledního soudu	10	Tristan a Isolda	22
Z deníku BB – Tentokrát o partnerství	12	DOGMA	22
Podivné náhody	12	X-Men: Poslední vzor	23
Vagina	13	Donaha – úvaha povolební	23

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu

V tomto čísle nenajdete oblíbený Nebulvár Libuše Čermákové, podle naší informatorky je Libuše nyní zaměstnána důležitějšími a snad i příjemnějšími věcmi, než je sepisování obrázků ze života fandumu na venkově. Přejme jí to.

Nicméně milovníci exotiky nepřijdou zkrátka, cyklus článků o civilizačním šoku při stěhování do USA bude nejméně tak zajímavý a napínavý jako příběh asimilace v Krásné Vsi.

Když jsme se naposledy v Kvarku zabývali Lukjaněnkovými (a Vasiljevými) Hlídkami, dostalo se nám kritiky, že jde o text spíše seznamovacího než analytického charakteru, přinášíme tedy podrobnější čtyřrecenzi z pera Jarka Kopečka.

Rovněž se podruhé vracíme ke knihám **Vlak do pekla a 2006: Česká sci-fi**, zde žádné výtky nebyly, některé knihy si to zkrátka zaslouží, ať již tak či onak.

Parcon – Taurcon

Doufáme, že jste v minulém IK nepřehlédli možnost přihlášení na Parcon 2006, zde je cena vstupného:

1. 7. až 20. 8. 2006: 350 Kč

Na místě: 400 Kč

Informace o hotelovém ubytování stále nejsou k dispozici.

Z programu vám můžeme prozradit, že Nalim Lidochaz chystá odtajnit část své produkce pro letošní Fénixcon.

Festival fantazie

Omlouváme se čtenářům, že v minulém čísle nenašli žádné informace o právě probíhajícím Festivalu fantazie v Chotěboři. Pořadatelé nám neposlali žádné materiály a v těch vedrech nás nenapadlo iniciativně se pít sami.

Smutný začátek prázdnin

Zemřeli šéfové SFK Nekonečno/Košice Eduard Simon a SF klubu Plutonium/Ost-rava Jarmila Plutová a ilustrátor a komiksový kreslíř František Kobík. Vzpomeňte si na ně občas.

Zdeněk Rampas

Po dlouhé a těžké nemoci zemřel 15. června 2006 František Kobík, kterého znají především čtenáři časopisu ABC mladých techniků a přírodovědců jako kreslíře komiksů. Byl to však i skvělý ilustrátor, ať beletristických příběhů, nebo jako autor technických kreseb.

Milovníci sci-fi si připomenou zejména Kobíkův výtvarný podíl na vzniku komiksů v ABC, autorů a scenáristů Vlastislava Tomana a Václava Šorela. Ať už to byla Tomanova série příběhů ze Žluté planety - Kruan (Příhody Malého boha, Příchod bohů, Kruanova dobrodružství, Kruanova cesta, Kruan a bohyně) nebo Druhá výprava, či Šorelova Galaxie a Vzpoura mozků nebo Tvrz.

Kobíkova komiksová kresba byla osobitá a přispěla významnou měrou k rozvoji kreslených příběhů v bývalém Československu ve druhé polovině 20. století. I když ho v druhé polovině devadesátých let postihla vážná nemoc, obětavě dokončoval práci na Tomanově seriálu Kruan a bohyně. V roce 2002 se ještě nakrátko vrátil ke své práci komiksem Poutníci, který pro Čtyřlístek napsal opět autor a scenárista Vlastislav Toman. Právě s ním vytvořil nejvíce komiksových příběhů, mimo jmenované i klubácký seriál Strážci.

Opětovnému návratu nemoci v poslední době však už vzdorovat nedokázal. Zemřel sotva měsíc před svými 73 narozeninami, které by oslavil 17. července.

Vlastislav Toman

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 6/2006(229)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6,

161 00 Praha 6, ČR

tel.: pozor změna, sloučen s faxem

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://ikarie.cz/interkom>

<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Redakční kruh:

Richard Klíčník

S korekturami pomohla Michaela a

Jan Vaněk jr.

Autoři tohoto čísla:

Ivan Adamovič, Sanča Fülle,
Filip Gotfrid, Jan „Regis“ Havlíš,
František Houdek, Jaromír Kopeček,
Daniela Kovářová, Marvin, Pagi,
Roman Paulík, Jan Poláček,
Jiří Popiolek, Vlastislav Toman,
VortaVor, Zdeněk Rampas,
Zdena HT

Sponzoři tohoto čísla

Jirka Doležal

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla

byla dne 25. 6. 2006

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Zatím mi naše literární scéna trochu připomíná svět podle Lovecrafta. Staří bohové zemřeli, spí, odešli do jiných vesmírů, nebo se stali karikaturou sebe sama. Jejich místa obsadili Trepifajxl s Broukem Pytlíkem, kteří se, dílem z nevědomosti své, dílem z neznalosti svých uctíváčů a přísluhovačů, považují za obyvatele a majitele nevýslovné schránky a netuší, že jejich místo je v čeledníku.

Z přednášky Sedm smrtelných hříchů světa české fantastiky

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ Brno, ▲ jinde

■ **6. května** začala se zpožděním kvůli tuhé zimě plavební sezóna na Brněnské přehradě. Což byl impuls pro uspořádání Veverconu. Podařil se mi prosadit i výstup na Vrtačku jižní stěnou, protože jsem tentokrát navrhl, že pěšky půjdeme tam (ještě plní sil) a zpátky poplujeme lodí. Cestu ke studánce šéfredaktora Ikarie (= Řišova studánka) nás doprovázely dopravní značky upozorňující na sadu příčných prahů, které někdo velmi pečlivě upravil, takže dohromady vytvářely sci-fi příběh na pokračování s mechanickou rukou, radioaktivní kytkou a robotickým hmyzem. Na místě, které nám připadalo jako vrchol Vrtačky, jsme pak vztyčili vlajku Pochmurné neděle, pak jsme trochu neplánovaně sestoupili kratší a bahnitější cestou k Prádelně a po kmeni stromu překonali rozvodněnou Veverku (ten kmen byl našťáště rozřezán podél a opatřen zábradlím). Na hradě Veverí jsme tentokrát vynechali prohlídku a vyšplhali jen na nově přístupné hradby Přihrádku. Po prohlídce dravého ptactva naše kroky vedly do místní vinotéky, pak do stánku s občerstvením a pak zase do vinotéky. Když jsme nakoupili pár lahví výborného moldavského Kagoru, odebrali jsme se zrychleně do přístavu, parník nepočká. Celý výlet jsme zakončili brzkou večeří v naší restauraci Legendu.

■ **8. května** jsme zašli na Mission: Impossible III, asi nejlepší z dosavadních filmů série. Což neznamená, že bych neměl výhrady, ale jako celek to fungovalo a zahájení bylo opravdu netradiční a velmi osobní.

■ **9. května** se jako divák na našich utkáních 2. ligy pétanque objevil Piter, náš obzvlášť velký vezír ve výslužbě. Následně se přesunul na tradiční klubový úterek do Legendy, kde předal nějaké archiválie, což vedlo k vlně nostalgického vzpomínání. Navíc nám oznámil, že se chystá na víkendový Barbarcon.

Marvin

● **10. května** se mi ozvala Jeho Excellence, snad už se končí jeho vyhnanství v socialistickém, černošském, AIDS promořeném ráji tatička Mugabeho. Když nastupoval, slibovali mu, že v takovýchto obtížných lokalitách budou velvyslanci střídání již po třech letech, vzorně vedené zamíni jej tam ponechalo právě dvojnásobek této doby a nebýt volec, byl by tam stále (stejně jako v N. Y. náš zástupce u OSN Hynek Kromiček, možná si jej pamatujete z Miniconu, cca před třemi roky, kde měl vynikající přednášku o Africe).

● **11. května** jsem se zastavil v Kraku, hlavně abych se Cellindry zeptal, zda vymýšlejí nové neo-dino-stripy, a abych se sešel se zástupcem SG klubu SG Comander.

■ **13. května** mělo být docela hezky a tak se ti, co nešli na Barbarcon, domluvili na minigolf a jako doplňková disciplína byly zvoleny kuličky (z důvodu nedostatku hliněnek dotáhl Miles kuličky z myši – počítačových, označené barevnými fixami). V okamžik srazu pochopitelně začalo pršet, tak jsme skoro půl hodiny váhali, jestli nevolíme náhradní program, nakonec našťáště právě včas přestalo. Hřiště bylo vybaveno novými holemi, což se projevilo na výsledcích – vyhrál jsem se 45 body a dokonce i Záviš uhrál navzdory svým výhrůzkám jen jednu sedmičku. Pak jsme se přesunuli do nedalekého parčíku, kde jsme si zahráli kuličky. Ze dvou partií jsem jednu vyhrál a v další byl třetí, a to se kuličky z myši chovají docela nevypočitatelně. Nakonec jsme toto sportovní odpoledne zakončili v nedaleké hospodě U kormidla.

Marvin

● **15. května** jsme po dlouhé době volných pondělků zavítali k Filipovi do RUR. Náš knižní trh je teď vzácně sterilní, takže nás literatura neodváděla od běžného klábosení. Jitka stále ne-sehnala nějaké místo, ale odjede na měsíc do Kanady zdokonalovat svou angličtinu, snad jí to po návratu pomůže.

● **18. května** jsem dopoledne navštívil nakladatelství Triton, bych nafasoval nové recenzi výtisky Magazínu Fantasy & Science Fiction číslo 2. V redakci se maluje, polovina počítačů pracuje jen velmi neochotně, obávám se, že nás čeká dlouhé období „kam jsme to jen před těmi řemeslníky uklidili“.

V podvečer jsem se sešel s Michaelou v Krakatitu, poseděli jsme s Egonem a Vaškem Vlčkem, a přilákal jsem i Pagiho, aby se stavil pro balíky, které má distribuovat v Vartovce.

● **19. května** jsem zašel na oběd s Netopejrem a Wojtou Běhounkem. Pozoruhodné, kolik lidí má na současnou českou produkci podobný názor jako já, ale přitom mají dost rozumu, aby ho nikde veřejně neprezentovali (ten názor, ne rozum).

■ **19. května** začaly v Brně Dny malých pivovarů, což se lehce projevilo na účasti a formě návštěvníku Muzejní noci. Navíc nápad navštívit výstavu Papež kouřil trávu mělo bohužel asi padesát dalších lidí, takže jsme nakonec vycouvali (vůbec letošní Muzejní noc měla lepší propagaci, což se projevilo ještě většími návaly než loni). Zašli jsme tedy do Uměleckoprůmyslového muzea na výstavu fotografií Japonska z přelomu 19. a 20. století, kterou doprovázelo i několik klasických exponátů jako různé krabičky a vázy (ty měly popisky typu „válcová váza s širokým hrdlem“ – v katalogu to možná má smysl, ale když člověk tu vázu vidí, tak si takový popis umí domyslet sám). A hlavně tam na nádvoří míchali dobré koktejly, Pet si dala Šikanzen, zbytek volil konzervativně Mojito. Další den dopoledne se ještě část klubu sešla na pivo, hlavně na Flekovském a Svijanech.

■ **22. května** navštívena Šifra mistra Leonarda – díky různým slevám přišel jeden lístek na cca 60 Kč, což odpovídalo kvalitám snímku, který se snažil unudit diváky k smrti.

Marvin

● **22. května** v RUR, počasí překonává teplotní rekordy a my si nadáváme, že jsme nevěřili meteorologům a neuspořádali posezení venku, ale nakonec měl Filip tolik práce, že by stejně nemohl přijít.

● **23. května** mě navštívil výrobce figurek pro Altar a jiné hračky, Martin Grospietsch, třeba nám pomůže s návrhem nové podoby ceny Akademie. Pak se ještě zastavila Sanča F., popovídali jsme si o tom, jak se liší vybájená Čína Costaina od pohledu moderní sinologie.

● **25. května** v Krakatitu křest JFK 5. Chtěl jsem jen v koutku s Janou Jůzlovou a A. K. K. Kudláčem pozorovat cvrkot a hlavně čestného hosta Jaroslava Velinského (doprovázeného manželkou a dcerou Františkou, známější spíše jako Ellie), ale JWP mě vytáhl do popředí s tím, že bych měl českou SF více chválit. Privil jsem mu, že by mi nic nedělalo větší radost, jen kdyby mi k tomu současní autoři alespoň občas poskytl záminku, naštěstí to v hlomozu okolo trochu zaniklo.

■ **26. května** uspořádal Whisky shop v Brně další z řady pravidelných ochutnávek whisky. Akce proběhla ve foyer Moravského zemského muzea na Zelném trhu a byla zaměřena na neobvyklý způsob dozrávání whisky – v sudech po rumu – a pro srovnání se podávaly i dva vzorky karibských rumů. Přítomní se dozvěděli něco o dozrávání whisky v sudech po jiných alkoholických nápojích a o základních druzích rumů. U jednotlivých vzorků byl podán ještě výklad o samotné palírně. Účastníci se po ochutnávce přesunuli do Whisky shopu, kde pokračovali v ochutnávání, já už se k whisky nevracel a zůstal u rumů – byl zde k dispozici opravdu mimořádný Ron Zacapa – Centenario 23 Años z Guatemaly, pravidelně oceňovaný zlatou medailí na soutěžích v posledních letech. **Marvin**

Dinocon 2006

● **26. května** ráno se naše výprava schází v bytě Jirky Doležala, který nás veze na Dinocon. Nejprve nám ale ukáže svou velkolepou sbírku česky a slovensky vydané SF a fantasy, která na rozdíl od mnoha podobných pokračuje i po roce '90 a obsahuje i celou produkci od té doby. Je to úchvatný pocit vidět tu spoustu knih, z nichž značnou část rovněž někde mám, ale mnohdy jsem již řadu let neviděl, neb jsou v druhé či třetí řadě naší knihovny.

S mírným zpožděním, dalo práci se odtrhnout, vyrážíme na více jak čtyřhodinovou cestu směr Asie nevyžádaně zpestřenou řadou objížděk a serpentin na horských okreskách. V jednu chvíli nás dokonce sledovaly z amerických filmů o spikleckých teoriích známé Černé vrtulníky, ty jsme ale díky navigátorskému umu Honzy Vaňka jr. setřáslí ještě před Rožnovem.

Protože ani mně ani Michaele nebylo po klíčování poslední hodiny nejvolněji, vydali jsme se vyzbrojeni lahví Magistra na procházku po rožnovských pamětihodnostech, hlavně zkontrolovat, zda je pravdivá Petrova zvěst, že tamní antikvariát je zrušen. (Byla ☹)

Ačkoli procházky po místních pamětihodnostech příliš nevyhledávám, tato nám umožnila užít si zbytek dne a hlavně večera v duševní i žaludeční pohodě.

Večer jsme v salónu zjišťovali, jak se naše sešlost za dva roky obměnila, hlavní změnou asi byli Petrovi (Dominik, Vladka), kteří se za tu dobu stačili rozmnožit o pěkného cvalíka Maxíka. Naopak zcela chyběli zástupci Laseru, Podaní (úpí teď

někde na dovolené v Bretani) a Talašovci, zdatně je však nahradil KJV letos zastoupený Egonem, manželé Vlkovými a Honzou Kantůrkem. Brno reprezentovali Tunelář a Dana Krejčová, plzeňskou Andromedu Dáreček, místní Petr Kotrle, Bob Svoboda a M. Kocián s manželkou a Prahu vedle nás již jmenovaných skutečný dinosaur Petr Samohejl (SFK Solaris) s manželkou, Tom Štipický, Komár a Martin Čapek. Honzu Kantůrka přivezl Martin Corn, ale zábava se ještě ani nestačila rozproudit a byl pracovně odvolán do Prahy. To jsou ty stinné stránky kapitalismu.

Zásadní novinkou proti poslednímu Dinoconu byla početná polská výprava, o kterou se starala Jolana a Pavel Weigel.

Večer Petr Kotrle, když mu zbyl čas mezi roznášením krabic frgálů, vyprávěl o svých překladatelských začátcích a svém obdivu k U. K. Le Guinové, Michaela tahala z Boba Svobody rozmyšleně ohledně dalšího vydávání Honor Harringtonové, Vašek Vlk dával k lepšímu své cestovatelské zážitky a vedle toho jsme si samozřejmě užívali pokladů místní kuchyně.

● **27. května** hlavní část dinosaurů podniká cca patnáctikilometrovou sebevražednou cestu někam do okolních hor, já s Michaelou navštěvujeme Rožnovský skanzen a muzeum v přírodě.

A večer společně s ostatními vyrážíme do asi třicet km vzdálené hospůdky na vynikající špíz.

S Poláky probíráme možnost vydávání českých autorů v polštině. Vzpomínám na množství autorských individualit v Polské ruletě 1 a 2 a jen s obtížemi se mi daří vydolovat pár jmen, která by mohla být považována za jejich protějšky.

S Martinem Šustem, Jirkou Popiolkem, Petrem Kotrlem a Honzou Vaňkem jr. debatujeme o možnostech reformy Akademie SF.

Petr Kotrle se ukázal jako skvělý organizátor, i na zpáteční cestu zajistil do každého vozu jednoho střízlivého řidiče, takže jsme se před půlnocí vrátili do hotelu Horal, kde se pokračovalo několika room-párty.

● **28. května** se po šťastném návratu do Matičky Prahy vzpomínám hlavně z gastronomických hříchů, kterých jsem se na DinoConu dopustil.

■ **29. května** jsme byli na filmu X-Men: Poslední vzdor a byl takový, jaký ho popisovaly recenze – nejslabší, s nevěrohodnými dialogy a výkony, ale aspoň se solidní akcí. **Marvin**

● **29. května** v RUR vidím dva klenoty soudobé české SF a fantasy od Edity Dufkové a Vlady Ríši. Zatímco Editinu *Až za okraj světa* obálka J. P. Krásného pomáhá (četl jsem to a vím, co je uvnitř, kůň na obálce mladé autorky mi navíc připomněl některé pikantní případy zmíněné v knize prof. Vondráčka *Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*), obálka Martina Zhoufa se chce říci, že je snad horší než obsah, tedy Ríšovo *Putování za jantarovým drakem*, což je ale definitoricky nemožné.

Filip mi sehnal originál DVD filmu Dogma a ušetřil mě tak od hříchu kopírování. Český překlad, dabing a zvuk jsou příšerné, ale u tohoto běčkového arcidíla, jímž běčková produkce vrcholí v podobě běčka teologického, mi to ani trochu nevádí a připadá mi být zvláštním způsobem pokračováním ducha filmu, když překladatel neví, že platypus znamená anglicky pta-

kopysk, a omlouvá se všem platypusům a jejich příznivcům, když je prezentuje jako důkaz, že Bůh má smysl pro humor.

● **30. května** byl opravdu bohatý na události, a to i přesto, že mi lenost, déšť a množství telefonátů zabránily navštívit Digiforum. Chtěl jsem se tam zeptat Martina Zhoufa na prapodivnou obálku posledního Řišova opusu. Nicméně jak jsem se dodatečně dověděl, Martina vzala záda a tak tam nakonec také nebyl. Další program se mi již dařilo dodržet lépe. Chvilku po čtvrté jsem v Luxoru stihl zahájení křtu sbírky erotických povídek Divoká jízda. Nejenže ji sestavil Ivan Adamovič, ale přispěl do ní i Honza Poláček a Eva Hauserová, samozřejmě vedle jmen známých i širší veřejnosti, vzpomenu si teď hned jen na Jana Jandourka, Sašu Berkovou, Terezu Brdečkovou, Věru Chase a na René Decastela (šéfa Vlada Říši – nebojte se, ten tam povídku neměl, jinak bychom se mohli dovědět, že sex vynalezli Číňané a dovezli ho do Evropy ve třináctém století přes Suezský průplav). Křest za vydatné pomoci Sáry Saudkové moderoval IA, společně přečetli i dva dobře vybrané úryvky.

Pak jsem pádil zpět do rachoty, kde na mě již čekal Ondřej Müller z Albatrosu, chtěl si ověřit své názory na současné české autory a získat na ně spojení. Když jsme skončili, některé adresy jsem již hledat nemusel. Mezitím dorazil Honza Poláček, kterého jsem v Luxoru opustil uprostřed cílého podpisování, a pak i Honza Vaněk jr.

Popili jsme podle náтуры čaj či medovinu, pochválili Magazine Fantasy & ScienceFiction a byl čas vydat se na KJV. Tam dnes za vydatné pomoci Martina Corna přednášel o své cestě na Hebridy (Západní ostrovy) Franta Novotný. Ve dvanáctimetrové jachtě putovali Atlantikem po stopách A. Ransoma se zvláštním zřetelem na román Velká severní? Trochu jsem přecenil své síly a sledování desítek promítaných fotografií jednoho také příliš neosvěží, a tak jsem s Jolanou vypadl poměrně brzy.

Ne ale dost brzy, Egon nevěděl, jaký program, který by byl dostatečně literární, vyhlásit na příští měsíc, a tak mě zaúkoloval promluvit o stavu současné české SF.

● **31. května** jsem se s IK 05/06 zastavil v prodejně Netopejr, dal jsem přítom s Karlem řeč o možném zaskoku na FF v Choťboři. Možná se tam tedy první víkend ukáží.

Když jsem chtěl prchnout, zastihla mě smska Vladana Rámiše, který okolo putoval s Potlachem, takže jsem pak s nimi v Krakatitu setrval až do zavírací hodiny.

● **1. června** se v Krakatitu křtily knihy Laseru a Strak na vrbě. Akce by nestála za zmínku (viz ohledání v RUR), kdyby nepřilákala několik vzácných hostů, po čase se objevili Jana a Jarek Rečkovi, Martina Šrámková, Františka Vrbenská, JWP a nejlepší nakonec, z příjimaček na VŠ, doufáme, že úspěšných, zaskočila Anna Sochová.

Vedle toho vyšlo jubilejní padesáté číslo Pevnosti, kde Martin Šust odhaluje šedé eminence české SF (spíš to připomínalo pražské Zlaté stránky -), redakce jej dodatečně zařadila do seznamu, který sám sestavil, a naznačila tím, že i seznam sám je jen další závoj zakrývající skutečnost. Já jsem v tu dobu distribuoval Interkom, s vědomím, že jen jeho čtenáři (a to jen ti nejpozornější) možná tuší, jak je to doopravdy...

● **2. června** v pátek jsem s Michaelou a Jolanou a Danou Čermákovými navštívil muzikál Donaha v DNV. Více na str. 23.

● **3. června** pořádáme povolební tryznu jako vzpomínku na první svobodné volby, které jsme prožívali u Klímových ještě spolu s revolučními studenty. Nejdříve dorazili se dvěma svými děvčaty Rámišovi, potom Sanča, Jolana a Lád'á Čermák a Vilma se všemi dcerami, Honza Vaněk jr. a nakonec opálený Martin, který se vracel z plachtění na Baltu.

Večirek nebyl příliš soustředěný, stále někdo odbíhal k počítači nebo televizi, ale ani konečné výsledky nám večer nezakázily.

■ **4. června** Hola! Váš oblíbený web (fandom.scifi.cz) byl aktualizován. Jedná se o dozvuky z Porady, takže jsou zde hlavně materiály na jejichž přípravě se podílel někdo jiný než já (což by mělo být u našeho webu normální, nejsou to moje osobní stránky).

Takže se konečně můžete seznámit s dokumenty Fandomu (na to, že stránky vznikly někdy začátkem roku 2001, to docela trvalo), galerie plakátů Parconu je doplněna o Olomouc 1989 a doplněn seznam klubů. **Marvin – udržbář stránek**

● **4. června** vinné soaré u Peti Pavelka spojené s laskavou nabídkou cesty na Dementcon, to si ale nemůžeme dovolit, někdo v SF musí také pracovat, nejen si užívat našeho společenství. Dorazili a výborný dort donesli Ondřej a Martička, Klíčnik (naléval vybraný ocet, o kterém tvrdil, že je to bobulový výběr), Orbit s přítelkyní, který mi nedávno zprostředkoval setkání s dvorním dodavatelem figurek pro Altar, a spousta dalších.

● **5. června** na skok v RUR, probíráme veselé příběhy z voleb, Jiřína dovlekla část CKČ, jsem zvědav, kdy se ke mně do archivu dostane celá a pokud možno nepřilíši ušmudlaná sada?

■ **5. června** jsem si Milesem dopřál Trávu, filmový muzikál vycházející z kultovního osvětového snímku, brojího proti marihuaně. Bylo to silně stylizované, praštěné a přehnané a některé výstupy stály za to, ale nějak jsem očekával větší úlet (viz Producenti). **Marvin**

● **6. června** jsem si nenechal ujít demonstraci za odstoupení Paroubka a získal tak roztomilou samolepku vzdáleně inspirovanou Krotiteli duchů a potkal tam Martina Čapka.

● **7. června** v Krakatitu s Jarkem Kopečkem navštívíme veřejnou schůzku Syndridu či Islingtonu a potom, co mládež prchla za učněním či lepší zábavou, s Jarkem rozebíráme překlad i obsah knihy Vagina, viz recenze na straně 13, copak si o nás asi myslela barmanka.

● **8. června** v Krakatitu potkávám Martina Šusta s Tomem Němcem. Martin mi vytýká zbytečnost, nevhodnost a škodlivost mého pošťuchování osazensta FantasyPlanet, nejdřív jsem nevěděl, co má na mysli, a pak mi došlo, že to, co jsem považoval za pochvalu (a nic lepšího už ode mne nečekejte), může být vykládáno i jako pošťuchování. Zdá se, že se nám zde rozlézá nejen termín „ne-dost-pochvalný“ (© V. Pravda), ale i jeho idea a praktická realizace.

Egon mi sděluje, že po mé přednášce na KJV vystoupí ještě Michael Bronec s povídáním o svém vydávání. Bude to veselé, teď nevím, zda mám ubrat, nebo povědět něco o úrovni naší spisby pěkně od podlahy.

Pak s troskami Islingtonu a Syndridu jdeme k nám, zařazovat do šanonů došlé fanziny, porovnat složky s loňskou CKČ, (Jiřina mi už k archivaci po kouskách vláčí letošni), zjistit, co všechno je u Františky Vrbenské, trochu to komplikuje Martin Koutný, který mi ještě neposlal některé soubory, a samozřejmě zdrbnout u pár lahví dobrého vína scifistickou komunitu.

● **10. června** pořádám u příležitosti návštěvy Regise v Praze malou literárně kriticko-překladatelskou pánskou jízdu. Nebylo to tak původně zamýšleno, ale Ivan Kmínek den předtím vdával dceru a Franta Novotný pracoval na Valhale v dokonalém soustředění, nerušen ani Lindinou péčí, ta byla na nějakém léčitelském výcviku. Viktor Janiš, sice pod antibiotiky, ale dorazil, nicméně bez Haničky, tak jsme kvůli němu solidárně takřka abstinovali.

■ **11. června** pořádá CZ Kontinuum Star Trek Fan Klub výpravu do brněnské zoo, což byla vhodná záminka pro to uskutečnit ve stejnou dobu a na stejném místě další tradiční PreVovaňCon. Obě akce proběhly vcelku v součinnosti, k žádné násilné asimilaci nedošlo. **Marvin**

● **12. června** RUR se nekoná, Filip musel odjet a ponechal prodeje v péči strašného lesů pána, Jirky Pavlovského.

● **15. června** se u mě okolo poledne zastavila Marika Halienová s Veronikou. Udělaly si dovolenou po Česku, když už byly v Brně na zkouškách na veterinu. Vybavil jsem je knihami a pak jsme se ještě vydali do RUR k Filipovi Gotfridovi.

Večer v Krakatitu probíhá poslední schůzka před Dementconem pod vedením Peti Pavelka, dozvídám se, že tam pojedí i má mladší ratolest.

■ **19. června** jsme navštívili animák Za plotem. Bylo tam pár opravdu výborných scén, ale celek byl takový předvídatelný a konvenční, včetně povinné sentimentální písničky uprostřed. A hlavní lidské charaktery by snesly víc karikatury. **Marvin**

● **19. června** jsem dostal od Šimona následující zprávu:

Mam pre Vas smutnu spravu. Vcera pred nemocnicou zomrel 44r. Edo Simon, se SF klubu Nekonecno Kosice. Infarkt. V poslednej dobe sa venoval hlavne astrologii, scrable a vyucoval na SOU spojov a telekomunikacii. Nemam slov.

● **20. června** mě po návratu z Bretaně navštívil RIP. Čerstvý a odpočatý, pravý opak toho, co se vrací z dovolené ze mě.

Obmyslný Egon, Istivější Odysea, mě pro večerní schůzku KJV požádal o vyslovení názoru na současnou tvorbu, a pak si vzpomněl, že v lepších časech KJV bývala vystoupení dvě, a tak řekl ještě M. Broncovi. Podle jednoho výkladu aby povídal o svém nakladatelství, podle druhého aby polemizoval s mou přednáškou o Sedmi smrtelných hříších české fantastiky.

K Egonově zamýšlené konfrontaci nedošlo, Michael čte hlavně to, co vydává, a pak do jeho nakladatelství zasilané rukopisy, já zase takřka nečtu knihy z jeho produkce, nestiháme zhodnotit ani všechny knihy nakladatelství, které nám posílají recenzní výtišky. Když jsem dočetl svou přednášku, nejprve řekl, že v tom, o čem jsem mluvil, nenachází žádný obsah, a vzápětí to připsal mému inteligenčnímu a charakterovému deficitu. Mám za to, že hlavně nepochopil, o čem mluvím, když jsem například kritizoval většinou všepochvalný a ve zbývajících případech kriptický jazyk naší kritiky, vybral si z toho, že vyhláší nepřátelství autor-

ce, na jejímž dílku jsem výše zmiňované demonstroval. Hovořil dokonce o seznamu odsouzených k nesmiřitelné nemilosti, na který jsem ji zařadil. Nevím o žádném takovém seznamu, a pokud se on na něm cítí být, může si za to sám. Na můj pokus o normální komunikaci jako s ostatními subjekty na poli SF a fantasy odpověděl, abych mu již nemailoval, že je mu to nepříjemné. S radostí člověka, který se, může-li, nepříjemnému raději vyhýbá, jsem několik let jeho přání akceptoval. Každý asi máme o nesmiřitelnosti jinou představu.

Typické soudobé čtenářky (a autorky) podle M. B.

Potom ale začal mluvit o své nakladatelské praxi a práci se začínajícími autory a musím připustit, že to pro posluchače nejspíše bylo zajímavější než můj suchý výčet čtený z papíru. Alespoň tedy podle živé diskuse, která následovala. Obzvláště zaujala pasáž o tom, jak velkou část čtenářů a autorů (hlavně ale čtenářek a autorek) Strak na vrbě představují účastníci dřevěných a železných bitev a podobného blbnutí v lese :-).

Já KJV ještě využil k tomu, abych Frantovi Novotnému donesl Železný sen, asi se také nějakým způsobem objeví ve Valhale, a Leonardu Medkovi povídky z CKČ, aby mohl napsat doslov. Zbytečně jsme před týdnem rovnali a katalogizovali. No alespoň máme další záminku k večírku.

● **21. června** v Krakatitu nás Mirko Navara seznamuje s pokroky v bádání okolo fuzzy logiky a s jejich využitím v běžném životě. (Kupodivu mě nenapadlo, že je na ní založeno fungování digitálních fotopřístrojů.)

● **22. června** opět v Krakatitu probíhá podpisovka komiksu **Nitro těžkne glycerínem** Štěpána Kopřivy a Jiřího Gruse a pak uvedení Špinavé práce od Petra Schinka. Křtu se ujal autor doslovu Mirek Žamboch. Prorokoval autorovi velkou budoucnost a prohlásil jej za představitele moderní nastupující generace tvůrců české fantastiky. Nevěděl jsem, zda se mám pokřizovat nebo si odplivnout přes levé rameno, aby se tak hrozná kletba neuskutečnila :-). Nicméně snad při příležitosti toho křtu se v Krakatitu objevilo pár méně častých hostů: Jarek Mostecký, Martin Šust, Dana Krejčová... Skoro jsem v pokušení říci, že kvalita hostů a uváděných knih je v poslední době nepřímo úměrná.

Povídal jsem si dole s Netopejrem a Štěpánem Kopřivou, a při tom padlo jméno i nedaleko stojícího Vlada Říši, ten to zaslech a pravil, abychom nebrali jméno Boží nadarmo. Protože jsem chvíli předtím citoval dnešní *Odposlechnuto*, vzbudilo to nejspíše větší veselí, než Vlado zamýšlel. **Zdeněk Rampas**

Kam kráčíš, Akademie... a kam bys kráčet měla

Článek o tom, jakým směrem by se měla vydat Akademie SFFH, jsem původně koncipoval jako mnohem delší, ale po rozhovoru se Zdeňkem Rampasem a Martinem Šustem na Dinoconu jsem pochopil, že mnohé z mnou kritizovaných věcí se mění a vyvíjejí způsobem navýsost pozitivním a že tedy se svou vizí přicházím tak trochu s křížkem po funuse. Proto bych tento článek pojal spíš jako jeden z hlasů, které po změně v Akademii volají – a vysvětlím, proč si myslím, že je tato změna nutná.

Pro koho tu ceny Akademie SFFH vlastně jsou?

Dávno pryč je doba, kdy se většina fanů – nebo lépe čtenářů sci-fi a fantasy – rekrutovala z prostředí SF klubů. Zároveň je dávno pryč doba, kdy všichni všechny znali a fandom byl hermeticky uzavřenou skupinkou lidí postižených stejným koníčkem – čtením fantastiky. Ceny Akademie by proto nadále neměly být interní záležitostí „nás hochů, co spolu mluvíme“, ale měly by se stát transparentní, a hlavně prestižní cenou, jejíž výsledky budou zájmat co nejšířší čtenářskou základnu fantastiky. Netvrdím, že by tato čtenářská základna měla výsledky jakkoli ovlivňovat. To vůbec ne. Jen by se o ně měla zajímat. Základním předpokladem, jak toho dosáhnout, by kromě masivní propagace cen ve všech dostupných médiích – a nejen těch zabývajících se fantastikou prioritně – měl být zcela průhledný systém hlasování a důvěryhodná sestava akademiků.

Kdo by měl být akademikem?

Především někdo známý, vyprofilovaný, a tedy publicisticky činný. Rozumím tomu, že někde v zapadlém antikvariátu v malém pohraničním městě může být člověk, který fantastice rozumí lépe než my všichni dohromady. Jenže takovýto člověk nespňuje základní podmínku pro to, aby se mohl stát akademikem – není na očích, nikdo ho nezná. Pokud mají být ceny Akademie prestižní, musí v nich hlasovat lidé, s jejichž názory se čtenář, zájmagující se o fantastiku, pravidelně setkává v tisku nebo na internetu a je se s nimi schopen ztotožnit. Nebo člověk, který se pohybuje přímo na trhu s fantastikou. Ceny Akademie by se tak měly stát především cenami odbornými. Konkrétně? Jeden hlas každý recenzent či publicista, který napsal za poslední rok – dejme tomu – víc než tři čtyři recenze – a jeho recenze splňují aspoň základní podmínku erudovanosti. Jeden hlas za každé nakladatelství, které pravidelně fantastiku vydává. Jeden hlas pro každého obecně známého spisovatele. Jeden hlas pro každého překladatele. A jeden hlas možná také pro každého ve fantastice činného výtvarníka. Tady si nejsem tak úplně jist, nakolik jsou výtvarníci se žánrem spjati a čtou jej, proto slůvko možná. Hranice, za níž už je někdo „obecně známý“, je pochopitelně velice vágní pojem. A je na osobní zodpovědnosti těch, kteří budou seznam akademiků tvořit, kam tuto hranici umístí.

Co udělat se čtenáři? Vytvořit čtenářskou cenu.

Někdo může namítnout: ano, ceny Akademie budou cenami odbornými, pokud možno odhlížejícími od čtenářského záj-

mu. Není to málo? Je. Zároveň s odbornými cenami Akademie by měla paralelně existovat – tak jako v angloamerickém světě mají vedle sebe Huga a Nebula – čtenářská cena. Abychom byli styloví, nazvěme ji třeba Newtonův mozek. Hlasovat by se dalo ve všech dostupných médiích tištěných – Pevnosti, Interkomu, Ikarii, třeba také v Dechu draka nebo dalších nejrozšířenějších fanzinech – i internetových. Fantasyplanet a Sarden je základ, dalšímu rozšíření by se nikdo nebránil. Samotný systém hlasování by byl výrazně jednodušší, jednokolový, a kategorie bych zpočátku omezil na Nejlepší překladové fantasy a horor, Nejlepší překladovou sci-fi a Nejlepší domácí knihu. Aby se hlasy netříštily, bylo by předem určeno, do které kategorie je kniha zařazena. To bych ostatně doporučil i u Mloků – případ Miéville, kde Jizva v Akademii sice nevyhrála ani sci-fi, ani fantasy, ale nejlepší knihu roku ano, je varující. Po domluvě s nakladateli bych čtenářské ceny zároveň udělal cenami motivačními – určitý počet vylosovaných přispěvatelů by dostal nějaké ty knižní novinky, a rozhodně by to mělo být něco hodnotnějšího než za Deset čtenářů doporučuje, Dvanáct čtenářů varuje. Čtenářské ceny by se pak vyhlašovaly na nějakém pokud možno nejnavštěvovanějším conu – a byly by patřičně propagovány předem.

Toto je samozřejmě první, velice předběžný návrh něčeho, co stoprocentně hodlám osobně zrealizovat. Jakýkoli dobrý nápad jsem proto ochoten akceptovat, počet kategorií bych do budoucna rád modifikoval, nebo i rozšířil – a je mi jasné, že základní vlastností, kterou musím při vytváření čtenářských cen mít, je trpělivost. Prestižní cena se prestižní nestane tak, že to o ní někdo řekne. Ta si podobné adjektivum – stejně jako JFK svůj svět – musí zasloužit.

Jak naložit se spornými kategoriemi Mloka?

Jednoznačně bych určil, do které kategorie kniha patří – i za cenu určité paušalizace a zjednodušení. Kniha, která bude v kolonce sci-fi, nemůže být v kolonce fantasy. Tečka.

Spojil bych fantasy a horor do jediné kategorie. Zase je to zjednodušující varianta, ale kolik hororů ročně u nás vlastně vychází? K hororu bývají knihy zařazeny spíš podle jména autora. Barker, King. To, že Temná věž není horor ani zdaleka, už je pak jedno. Chápu, že je jednodušší určit rozdíl mezi sci-fi a fantasy, protože atributy zde užitě jsou jaksí... hmatatelnější – magie na straně jedné, věda, vesmír, technologie – ano, opět zjednodušuji – na straně druhé. S hororem je ale ta potíž, že si ce má svá klasická témata – třeba upíry, zombie –, ale hlavní prvek, s nímž pracuje, je emoce – strach, a tu lze pregnantně určit jen stěží. Proto bych horor jako samostatnou kategorii vyřadil.

Má smysl rozlišovat mezi angloamerickým a neangloamerickým překladem? Překladová kniha je překladová kniha vždycky, a to, že se v poslední době do nominací daleko více prosazují knihy autorů z východu, svědčí o tom, že neangloamerický překlad není žádná popelka, vyžadující samostatnou kategorii.

Určitě bych rozšířil kategorii Nejlepší časopis na Nejlepší médium. Vybrat stabilně mezi třemi, maximálně čtyřmi možnostmi značně ubírá ceně na kreditu. Ke svaté trojici Pevnost, Ikarie, Interkom bych tak přidal FantasyPlanet, Sarden a možná i některé jiné weby, a hned by tato kategorie dostala nový impuls a vyhlašování by provázelo větší napětí.

Problémové povídky

České povídky, které z cen vymizely a patrně se tam opět vrátí, jsem si nechal na konec. Netvrdím, že jsem odborník na českou fantastickou povídku, loni jsem jich přečetl zhruba padesát. Přesto si – možná trochu troufale – dovolím tvrdit dvě věci:

Kvalita české fantastické povídkové tvorby není dobrá. Plácát se po ramenou, jací jsme pašáci, a vzájemně se ujišťovat o tom, kolik kdo má vlastně vysokoškolských titulů, je sice kamarádké a hezké, ale o kvalitě povídek samotných to nic nevyovídá. Podle mého soukromého názoru nechybí českým autorům ani tak nápady jako spíš základní řemeslné dovednosti a schopnost oslovovat čtenáře napříč literárními žánry. Toto samozřejmě neplatí o několikaprocentní špičce ledovce, z níž raději nebudu jmenovat, abych na nikoho nezapomněl, ale mám tím na mysli především vypsané autory střední generace, která začínala psát fantastiku pod vlivem někoho jiného, než je Jiří Kulhánek.

A druhá věc: Česká fantastická povídka shrnující cenu, jako je Mlok, nutně potřebuje. Už proto, aby byli autoři motivováni řemeslně se zdokonalovat. Aby výsledkem jejich činnosti nebylo jen to, že je někdo otiskne – o finančním ohodnocení v našich podmínkách příliš hovořit nejde –, ale také určitá prestiž, již lze po napsání kvalitního dílka a následném vítězství v kategorii Povídka roku získat.

Můj nápad, jak z přehršle povídek, které během roku vyjdou, vybrat určité omezené množství a to předložit akademikům, spočíval v tom, že každé médium, jež české autory prezentuje, samo určí zhruba deset procent svých povídek, které se dostanou do výsledné nominace. Knižně vydané povídky by se v nominaci samozřejmě objevily automaticky.

Myslím si ale, že současné vedení Akademie vymyslelo způsob ještě daleko pružnější, který já zde z pochopitelných důvodů představit nemohu.

Kam kráčíš, Akademie...

Jak už jsem naznačil, pokud na své cestě někam nezahne, kráčí Akademie správným směrem. Zvažoval jsem, zda má vůbec podobný článek smysl, a došel jsem k závěru, že ano. Čím víc podobných hlasů se ozve, tím víc bude patrnější, že změny, které se v Akademii chystají, nejsou samoúčelným výmyslem několika izolovaných jedinců, ale povinnou rekonstrukcí, jež byla vynucena i tlakem ze zdola.

Neboť sám za sebe tvrdím, že když už se něčeho účastním, mám zájem na tom, aby výsledek mého snažení měl odpovídající – tedy pokud možno co nejvyšší hodnotu. **Jiří Popiolek**

Terry Pratchett: Klobouk s oblohou

Zeměplošská série už překročila třicetku dílů a dvacítku let. Stala se fenoménem s nepřebornou plejádou postav a postavíček, zavazadel, strašáků, myši a skvělých nápadů. Tonička Bolavá je dnes už jednou z nich. Seznámili jsme se s ní v díle *Svobodnej národ*. Děvče od rány, prosté, ale ne jednoduché.

Hrdin(k)a se všim všudy. Její nový příběh si v ničem nezadá s tím, co už prožila.

Moc vody mezi tím v Ankhu neuběhlo (haha), a Tonička nám maličko zestárla a rozhodla se stát čarodějkou. Krom ní se znovu setkáme s úžasnými Nac Mac Figly, schizosomní čarodějkou slečnou Rovnovodovážnou, paní Klíšťovou a spoustou jiných figurek. Do této dobré společnosti Tonička skvěle pasuje se svou pádnou litinovou pánví a otevřenou hlavou i srdcem.

Jak také od autora čekáme, kromě veselých hlášek budeme svědky závažných

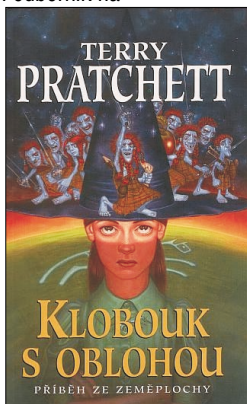
situací. To, co je na T. Pratchettovi obdivuhodné, to je právě lidskost, s jakou dokáže popisovat všechny aspekty chování a života lidí. Taky jste už někdy potkali někoho, kdo jen proto, že vypadá, dejme tomu, jako čarodějka, dokáže přesvědčit spoustu ostatních o tom, že je velmi dobrá čarodějka? A to, až sama podlehne dojmům, že jí je doopravdy? A pochopit tento svůj omyl dokáže jen takřka za cenu vlastního kejháku? Tak to bude ten nejmenší zádrhel, který bude muset Tonička rozšmodrehat. Skutečně, to, co dělá čarodějkou čarodějkou, sice může být klobouk, ale vidět ho být vůbec nemusí. Takové už jsou zkrátka dary Bábí Zlopočasné. Už jste někdy potkali bytosti, které mají takový strach ze světa okolo, že jedinou cestu, jak se s tím vyrovnat, vidí v tom, že ten svět chtějí zničit? I takové Tonička potká. A krom toho jednoho užívaného čaroděje, pár zakřiknutých děvčat, která vlastně umí víc, než si myslí, samosebou Bábí Zlopočasnou, v magii podnikajícího trpaslíka, dalšího nedostudovaného čaroděje a ovce. A Nac Mac Figly.

Je to dobrá kniha. Výborně napsaná. To ale čekáme. Vtipná. To také čekáme. Má svou hloubku. Perfektní. Je třeba však přiznat, že v kontextu takové *Noční hlídky* nebo *Posledního hrdiny* je to kniha průměrná a nijak zvlášť nevybočující. Na druhou stranu, kéž by alespoň polovina vyšlých knih v žánru byla tak dobrá jako průměrný příběh od Terryho Pratchetta.

(7/10)

Přetištěno z FantasyPlanet

Jan Havlíš

V síti Jana Poláčka

Možná jsi někdy po půlnoci šmydlil počítačové hry, bylo ti to málo a pořád málo, neklid tě hnal do další a další úrovně a nemohl jsi dosáhnout ani reality, ani paralelních světů. Hořkost zklamání ti zprotivila oblíbené hrdiny. Chceš něco víc. Nepředvídatelné, nové, překvapující. Co nepoznáš, ale zároveň je to někde v tobě, čeká na probuzení, zatím spící v buňném jádře. Chceš skutečnost.

Tak si představ!

Už se nehrbíš před monitorem. Krčíš se ve stínu firewallu. Všim vibruje elektromagnetické vlnění. Zepředu jsi přitisknut na sexuální pochody normální, zezadu na odchýlné, ramena zapřená do účetní bilance, jen ať není falešná a nepovolí, protože kolem právě lítají nuly a jedničky ve vražedných sestavách. Pak to zavoní ozonem vzdálených datových konfliktů, následně je vzduch čistý, můžeš ven. Opatrně se vyplížíš na křemíkový chodník, doprovázen vnitřním neklidem, silnějším než pud sebezáchovy.

Ten tě přinutí k věcem, které sis doteď troufal jenom ve snech nad ránem. Opustil jsi výnosné zaměstnání a v rámci nového ses nechal ukřižovat. Vlastně to vůbec nebolelo. Pak ses nechal přefíknout populárním prorokem, to je přece informační superzkratka! Bůh? Smrt? Ne. Tvoje proměna má docela jiný důvod. Odhal ho, je v tobě. Teď jsi to ty, kdo při-

náš spásu. Lidem ne, ti už dávno nic takového nepotřebují. Vědomí se poněkud přesunulo. Na čipovou úroveň. A plazmatickou.

Jde už jenom o podstatu bytí, genetický kód, matici otištěnou do tekutého krystalu anebo protoplazmy. Putuješ od sítě k biomase a kolem tebe víří temný ohňostrojek: tma, stín, krev, ocelová mlha. Zalesknou se dravé zuby, to se Jan Poláček směje. Predátor české sci-fi.

Jeho vášnivý svět tě nevtáhne, musíš do něj pokradmu. Tajně šmíruješ antihrdiny, odečítáš z jejich rtů, bojíš se číhající fantazie. V pohodě. Stejně tě dostane. Nakonec seš jedním z nich, počítačovým zlodějem, prostitutkou, pohlaví měníš s invencí, nad kterou by transsexuálové zbledli závistí. Jsi členem podzemní subkultury, ve světě s odlišně vystavěnou hierarchií hodnot, s etikou punku, která na profání reaguje tím, že svůj život s pýchou pravého člověka vyžene na ostří. Když se tam rozkoukáš, zjistíš, že realita nezmizela, naopak, konečně ji vnímáš a připouštíš si, že tohle je ona.

Ne sladkobolně střelky za stranu a lidi.

Tak si to představ. A čti, až všichni usnou. Pusť si do sluchátek metal. Anebo si v metru urvi místo k sezení a na konečný přestup na opačný směr. Skrč se do stínu firewallu, přitiskni se... víc se přitiskni... ještě víc... ano, Honzo... ANO! **SF**

Rozhovor s Janem Poláčkem

Inspirují vás k vašim hrdinům lidé z okolí a to, jak je vidíte? Nakolik držíte svoje postavy za hranicemi vaší individuality a nakolik do nich promítáte sebe sama?

Opustil jsem psaní konstrukcí, kde všechno byla mnohdy jen čirá fantazie, a posunul se k zábavnějšímu způsobu psaní. Mluví o způsobu psaní, který je zábavnější pro mě :-), no, doufám, že i pro čtenáře... Sice toho dokončím mnohem méně než v době, kdy jsem se snažil psát pravidelně a vyseďet nápadů „nad bílým papírem“, ale dokážu nyní poměrně dobře rozkódovat, jak co vzniklo a odkud se vzala inspirace. Je to, jako bych žil paralelní příběh, který se v psaném odrazí. Všechno je ale trochu jinak... tak jako v Hrabalově povídce Pábitel, kde tatík popisuje inspiraci svého syna slovy... To on slyší kapat vodovod a už jde malovat Niagarské vodopády, pichne se do prstu jehlou a už si jde objednat pohřeb třetí třídy... Všechno záleží na úhlu pohledu, na schopnosti dodat příběhu atmosféru. Realita je v pozadí, a když si chci za postavou někoho představit, použiji třeba i jména svých přátel. Koneckonců je později mohu změnit. Někdy si dialog zgruntu vymyslím a někdy ho zcela přejmu třeba v hospodě. Naštěstí ještě neexistují autorská práva na hospodské řeči... Myslím si, že příběh už nekonstruuji, neříkám si, teď by to chtělo tohle, tady dám něco perverzního a teď bude na místě šokovat. Všechno vzniká jaksi samovolně, jenom zapisuji, jak jedno po druhém přichází. Nejdůležitější je první věta, ta předurčuje příběh, který už mám

možná uložený v podvědomí. Alespoň mě další cesty příběhu často napadají ve spánku. Nějaký psycholog by to asi uměl pojmenovat :-). Vyřadil jsem ze života zvonění budíku a užívám si ranní probuzení a opětné odpadání do spánku, které sny generuje. Do Kyberpunku and heavy jsou zařazeny starší věci, ale vybral jsem jen ty, které mě stále oslovují a ke kterým mám vztah. Na některé platí i popsání inspiračního postupu, i když v tomto žánru není tak patrný.

Říkáte, že píšete pod vlivem těžkých životních situací. Dostal jste se někdy na životní hranu, anebo jde o vaše vnitřní proměny a krize?

V určitém věku se vnímání těch horších součástí lidského života zintenzivní. Už nejsou tak vzdálené, a stávají se součástí života. Začínáte s nimi počítat... Nepatřil jsem, a ani jsem patřit nikdy nechtěl, ke skupinám lidí, kteří si s rizikem zahrávají. Prostě jsem se od drobnosti, jako jsou nemoci, rozbitý vztah a podobně, dožil k tomu dalšímu... Dost a rád podléhám morbidnostem, tak jsem pro takové věci i citlivější a fantazie mi pracuje potom rychleji a lépe :-). Současně mi ale vyhovuje psát pod tlakem daného tématu nebo termínu. Asi si nedokážu žít šťastně, buďto nějaký problém mám, anebo si ho alespoň vymyslím...

Stříhnu byste si takový „černý“ život? Nemusela by to být přímá agresivita za použití střelných zbraní, ale co třeba průmyslová špionáž, hackerství, malá virtuální diverze anebo něco docela jiného, podle vaší fantazie? Nakolik vaše fantazie zasahuje do vašeho každodenního života?

Černý život si raději prožiji na stránkách knihy. Ale ten pa-

ralelní si se svými hrdiny užívám, už mi několikrát zasáhli do života dost nevysvětlitelným způsobem. Občas se dějí věci, pro které se těžko hledá vysvětlení, a jsou i takové, u kterých se o to raději ani nepokouším.

Do jaké míry byste se dal všanc čtenářům? Napsal jste něco, anebo byste napsal, co odpovídá vašemu životu a není ve shodě s rozšířenými konvencemi?

Čtenářům se dáváte všanc, ať napíšete, co napíšete... Na počátku je ale podstatné, aby si vaši vizi někdo přečetl a měl vůbec zájem spekulovat nad ní a mít na ni dokonce nějaký názor. Pokud k tomu dojde, nemám potřebu někomu něco vyvracet a očisťovat se... V případě mého nonfiction románu Spánek rozumu plodí nestvůry jsem měl možnost se seznámit s některými názory čtenářů. Nejednou se stalo, že popsanou realitu považovali za nemožnou a úplnou fikci za pravdu. Pokud píš, pak nepřemýšlím o tom, co by mi mohli nějaké nekonvenční přístupy způsobit. Když jsou napsány a já se pak poněkud zarazím při čtení, nemám obvykle už chuť a ani sílu do práce sáhnout jen proto, že by si o mně někdo mohl něco myslet.

Dal byste se na stvoření antihrdiny, který by byl komerčně nestravitelný kvůli vlastní realitě, který by byl nesympatický paničkám a heroickým romantikům? Zkusil byste s takovým románem anebo novelou prorazit?

Mám pocit, že všichni mí hrdinové snesou předponu anti. Marně vzpomínám, kdy jsem stvořil postavu, která by naplnila pravidla třeba conanovské fantasy. Všichni jsou ve vleku osudu, a když se mu vzeprou, už většinou jiná možnost nezbyvá a hrdinství je čirou nutností. Každá personifikace autora do hrdiny má své meze a já svůj stín asi nikdy nepřekročím... Možná je to ale i tím, že mě takové téma vůbec neláká. Když se ale zamyslím nad tím, jaký by ten hrdina musel být, aby byl pro většinu čtenářů neakceptovatelný, žádný mě snad ani nenapadá. Hrdinou už byl kdekdo, musel by to být asi pěkný hajzl bez skrupulí... Ale mám pocit, že by i takový mnoho čtenářů fascinoval – tak tedy možná třeba krápník. Krápník a jeho spravedlivý boj se zemskou přitažlivostí, za dostatek životodárné vody, takový beletristicky zpracovaný příběh by asi u čtenářů propadl. Ale když nad tím přemýšlím, kdyby se dobře popsala ta tísnivá atmosféra jeskyně... možná by to ani tak špatné nebylo.

A konečně otázky, které nikoho nenaštvou: Co rád čtete? Jaké filmy máte rád? Jakou hudbu? Jakou whisky (a pod.)?

Trvale čtu už především jen turistické průvodce, čím starší, tím lepší, a prohlížím si monografie malířů, čím morbidnější, tím úžasnější. Nepřekonatelný je pro mě momentálně Alén Diviš a třeba jeho ilustrace k Erbenově Svatební košili. A pokud chcete doporučit nějaký film a hudbu – žádné novinky to tedy nebudou, pořád se vracím k filmu Magnolia od P. T. Andersona a nejvíc asi teď poslouchám blues Neila Younga, třeba Safeway Cart. Mé pití je kapitola sama pro sebe, léta s alergií mě donutila vypracovat systém, na nějž nijak zjevně nereaguji. Takže na počátku je nejlepší grog, tak dva tři, teplo zřejmě likviduje mikroorganismy, které mi vadí. A potom, když to jde, tak burbon, a to nejlépe ten lékařský –Rx...

Sanča F.

Kánon posledního soudu

Nad románem Margaret Atwoodové *Přežívá nejsmutnější*

Margaret Atwoodová patří ke spisovatelkám, které rády zkouší možnosti specifických literárních žánrů. Nevyhýbá se ani science fiction, což dokázala dnes již takřka klasickou feministickou dystopií *Příběh služebnice*, několika krátkými povídkami a naposledy románem *Oryx and Crake*. Je držitelkou prestižní Bookerovy ceny za román *Slepý vrah*, což ji spolu s úspěchem několika dalších románů vyneslo na pozici v současné době zřejmě kriticky nejvyzdvihovanější kanadské spisovatelky.

Jak na její tvorbu reaguje komunita čtenářů a kritiků sci-fi? Spíše podrážděně, jako na většinu podobných „vetřelců“. Žánr se každým rokem, každým vydaným titulem vyvíjí a s ním i pomyslný soubor pravidel, která ustanovuje. Tato pravidla pak tvoří kánon žánru a každé nové dílo může být poměřováno vzdáleností od tohoto „středu“ a znalostí aktuálního stavu kánonu. Autoři takzvané obecné čili nežánrové literatury mnohdy nejsou čtenáři a znalci konkrétních žánrů, kanonizované hodnoty tudíž nesdílejí. Například první sci-fi romány Vladimíra Párala nebyly psány pro pravidelné čtenáře science fiction. Ti je ostatně nepřijali, zřejmě zaskočily i pravidelné čtenáře Párala, ale většinový čtenář neznalý ani fantastického ani páralovského kánonu je mohl číst bez zvednutého obočí.

Atwoodová několikrát zdůraznila, že *Oryx and Crake* není science fiction. Tím samozřejmě urazila sci-fi čtenáře, protože fakticky je tato kniha ryzí sci-fi se vším všudy. Copak autorce není žánr science fiction dost dobrý, aby se k němu přihlásila, když už používá jeho atributy? Snad se opravdu chtěla Atwoodová poněkud distancovat od *pověsti*, kterou sci-fi literatura obecně má. Ale patrně šlo ještě o něco jiného. Autorka samozřejmě věděla, že její kořeny nevyřůstají ze stejné živné půdy jako Asimov a Bradbury, mezi nimiž by se v knihkupectví mohla ocitnout, a proto tímto distancováním se od žánru upozornila na to, že znalost sci-fi kánonu a návaznost na něj nemohou čtenáři od jejího díla očekávat.

To nezabránilo renomovanému sci-fi kritkovi Johnu Clutovi, aby se na autorčině románě exemplárně nepovozil. „Samozřejmě, že Atwoodová nepíše sci-fi z blízké budoucnosti, tuto nejnáročnější a nejintelektuálnější z kreativních činností,“ píše Clute v recenzi pro web scifi.com. „Jejími pokrevními sestrami a bratry nejsou Sterling a Stephenson, ale ty uvězněné duše přepisující Star Trek a Hvězdné války do románů, poslušny svým biblím, které je nutí vidět svět tak zoufale zastaralý, jako je svět románu *Oryx and Crake*.“

České vydání knihy dobře maskované nicneřikající obálkou a titulem *Přežívá nejsmutnější* nám dává možnost udělat si vlastní názor. Děj je vyprávěn ve dvou časových rovinách jedním z hrdinů, který se kdysi jmenoval Jimmy, ale v bezútěšném postapokalyptickém a nepřilíš vzdáleném světě si nechává říkat Sněžný muž. Téměř celé lidstvo vyhnulo následkem nějaké příšerné epidemie. Sněžný muž se stará o skupinu geneticky vyšlechtěných lidí, snad zárodků nového lidstva, které po sobě zanechal jeho přítel, geniální vědec, jemuž Jimmy ne-

řekne jinak než Crake, předzvěstí z jejich mládí, kdy si zadávali smyšlená jména pro hraní počítačových her. Druhá linie sleduje životní peripetie Jimmyho/Sněžného muže od raného dětství a pomalu se blíží k okamžiku budoucího „nyní“.

Budiž rovnou řečeno, že Atwoodová napsala prvoplánový varovný příběh. Knihu, která by ráda byla novým *Koncem civilizace* Aldouse Huxleyho. Atwoodová je ale ještě názornější. Ukazuje jako ve slabikáři, co je v nepořádku dnes a k jakým to může vést koncům. Její diagnóza je prostá: ztráta mravních hodnot se všemi důsledky. Její nástroje jsou dábelsky efektivní: ukazuje úpadek mravů očima chlapce, pro kterého je to naopak pravým požehnaním. Jak zábavné je sledovat na internetu kanál se skutečnými popravami, s dětskou pornografií nebo s mučením zvířat. To vše, stejně jako rozdělení světa na uzavřené oblasti lidí s kvalitním genofondem a vysokým IQ a na „plebózy“ pro ostatní, kteří neměli to štěstí, sleduje malý Jimmy s odevzdanou samozřejmostí, která je čirým autorčiným sarkasmem.

Popis internetových zvrhlostí je jednou z největších slabin knihy. Působí jako ztělesněný zlý sen všech strážců morálky kázajících již dnes o nebezpečí internetové pornografie, aniž by kdy web vůbec viděli. Je však třeba přiznat, že autorčina neúprosnost v popisu všeho toho marasmu je působivá a bezvýhodnost její vize je v soudobé sci-fi poměrně vzácná.

Svou knihou bije autorka na poplach. Protože hrdinové si později, kdy je lidstvo téměř zdecimováno, až příliš často kladou otázku: Jak jsme mohli být tak slepí, že jsme počátky nerozpoznali dříve? To, co Atwoodová pozoruje kolem sebe, je kult těla a jeho bazálních potřeb. Tělo „hodilo přes palubu své staré dobré souputníky, mysl a duši, pro něž se stalo pouhou nečistou nádobou ... muselo už být unavené z neustálého sekýrování a fňukání duše a intelektuálního spekulování myslí zmítané strachem, které ho rušily kdykoliv se chystalo zakusnout do něčeho šfavnatého...“ Tělo „mělo vlastní umění. Popravy byly jeho tragédiemi a pornografie zas milostným románem“.

Přežívá nejsmutnější je i románem o odpovědnosti vědy, která se příliš bezstarostně žene vpřed za poznáním. Je paradoxní, že civilizace končí díky nezodpovědnému, možná i sebevražednému experimentu vědce Crakea, který lidstvo pokládal za zkažené a rozhodl se vypěstovat nového, lepšího člověka. Kromě toho, že se jeho geneticky upravené „dětí“ (crakečata) již nemusí bát o nedostatek potravy, byly zároveň téměř zbaveny sexuálního pudu a také takové zbytečnosti, které říkáme kultura. Pokud osídlí zemi, civilizace ustrne, neboť crakečata nic jako pokrok nepotřebují – jsou zcela spokojená a soběstačná.

V tom je ovšem paradox a nesnáze knihy. Nebo snad přiznaná dvojsečnost lidství. Hedonistická západní civilizace a její hon zažitky člověka přivedly na pokraj propasti. Na jejím druhém kraji však na nás tupě civí ukázněné, zkrocené plémě naklonované v laboratoři. Navrhuje Atwoodová nějakou vlastní alternativu? Nikoliv. Bohužel nenašla způsob, jak příběh za-

vřít. Přesněji řečeno, zakončuje jej typicky mimo sci-fi kánon. Namísto obratu, řešení, nebo alespoň katarze vyvane děj do ztracena, utopený v melancholii. Sněžný muž Jimmy, který crakečata po konci světa vyvedl jako novodobý Mojžíš z vyzkumného komplexu do volné přírody a vytvořil jim novou mytologii, spekuluje, zda kontakt důvěřivých zplonců genetického experimentu s jinými přeživšími lidmi s méně počestnými úmysly nepovede ke katastrofě. Zda se nezopakuje to, co si Amerika, kde se děj pravděpodobně odehrává, do dnes připomíná jako nejostudnější kapitolu vlastní historie.

Dokud měla autorka proti čemu bojovat, byla kniha přinejmenším naléhavá a slibná. Když došla ve vyprávění na konec smysluplných dějin, téma vyvanulo jako sklerotikův tok myšlenek. Těžko posoudit, zda neuspokojivý a nepřekvapivý konec byl autorským záměrem nebo neschopností děj lépe strukturovat. To, že autorka skutečně neovládá současné „sci-fi myšlení“, dokazují i dvě povídky v loni vydané sbírce *Dobré kosti* (BB art). Jsou totiž moralitkami,

jaké se u nás psaly před dvaceti a v Americe před padesáti lety.

Ivan Adamovič

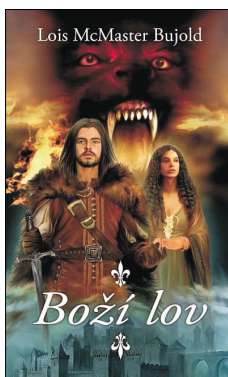
Margaret Atwoodová: Přežívá nejsmutnější. Přeložila Jana Housarová. Mladá front 2005. 316 s. 299 Kč.

(Pozn. autora: Text byl původně psán pro *Ikarií*, ale „nenašlo se pro něj místo“. Proto vychází zde až rok po vydání českého překladu knihy.)

Lois McMaster Bujold – BOŽÍ LOV

Pán Ingrey z rodu Vlkosrázských byl poslán na cestu do odlehlejšího hradu, kde byl brutálně zavražděn jeden ze synů umírajícího posvěceného krále Blat. Obviněnou vražedkyní je mladá šlechtička, která prince zabil během temného zakázaného rituálu, jehož cílem bylo obdařit prince nadpřirozenou mocí, která by mu umožnila získat vládu nad celou říší. Duch leoparda, kterého chtěl pojmout do sebe, však přešel do jeho oběti a propůjčil jí nadpřirozenou sílu. Ingrey sám je již od dětství „poskvřen“ duší vlka, kterého v sobě úspěšně potlačil, ale nyní se zvíře v něm opět dere na povrch. Cesta s mrtvým tělem a vražedkyní do hlavního města říše je nebezpečná a plná úskalí. To však Ingrey ještě netuší, s jak strašlivou hrozbou se setká a jak obtížný úkol po něm budou požadovat bohové, protože jen on může jako poslední staroblatý šaman očistit a spasit duše tisíců bojovníků pobitých před dávnými věky v největší bitvě, jakou kdy Blata zažila. Fascinující příběh plný zla, temných čar, zvířecí magie a tajemna, ale také lásky, dobra a odpuštění.

Vydal Talpress, 536 str., obálka J. P. Krásný, cena 269 Kč.

Z deníku BB (část čtvrtá) – Tentokrát o partnerství

(BB = Blbá Blondýna = mimikry, které jsem objevila ve středním věku, úspěšně zabírající v pražském dopravním provozu a při komunikaci s muži obecně.)

Má profesionální právnická deformace mě dnes vede k tomu, abych se s vámi podělila o informace více než aktuální. 1. července 2006 nabyl účinnosti zákon č. 116/2006 Sb. o **registrovaném partnerství**. Boje, které jeho přijetí předcházely, nemusím myslím popisovat, stejně jako doufám netřeba čtenáře IK přesvědčovat o nutnosti práv homosexuálů. Zákon je ovšem hybridem, který neměl odvahu zrovnoprávnit jejich svazek s manželstvím, na druhé straně by možná v jiné než kompromisní podobě nebyl pro parlament akceptovatelný.

Takže do partnerství mohou vstoupit jen dvě osoby stejného pohlaví, které tak souhlasně učiní před matrikářem místně příslušným podle bydliště jedné z nich. K jisté variantě obřadu může dojít jinak kdekoli, může tedy jít i o zahraniční slavnost. Minimálně jeden z partnerů musí být českým státním příslušníkem.

Naopak do partnerství nemůže vstoupit:

- osoba mladší 18ti let (oproti manželství není tedy povoleno partnerství osob mezi 16 až 18 rokem věku)
- osoba bez plné způsobilosti k právním úkonům
- osoba, která dříve vstoupila do manželství nebo partnerství, které dosud trvá.

Partnerství a manželství se tedy vzájemně vylučuje. Oproti manželství, jehož účelem je založení rodiny a řádná výchova dětí, není podmínkou registrovaného partnerství homosexualita partnerů ani sexuální soužití. Čistě teoreticky si tedy lze představit i dva staříky, kteří dříve proháňeli holky... Partneri se mohou dohodnout na společném příjmení nebo na tom, že budou mít příjmení dvě. Stav se zapisuje do občanského průkazu, zákon ovšem uvádí pouze tvar podstatného jména (partner), nikoli přídavného jména. Praxe možná dovodí vedle tvarů svobodný – vdaná tvar: v partnerství.

Partneri mají v partnerství pochopitelně stejné povinnosti a stejná práva, o způsobu rozhodování či zastupování platí totéž, co pro manželství. Stejná jako v manželství je i vyživovací povinnost mezi partnery, a to i bývalými, v budoucnu se tedy možná dočkáme dalších mediálně prezentovaných soudních sporů. Trvajícím partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. Za života partnerů lze zrušit registrované partnerství pouze zrušením soudem, buďto bez dokazování, pokud se zrušením souhlasí druhý partner, nebo poté, co se prokáže, že partnerský vztah již fakticky netrvá.

Pokud bych měla shrnout největší důsledek zákona o registrovaném partnerství, pak je jím **partner jako osoba blízká** v první skupině, což má zásadní vliv pro dědické či darovací řízení, postavení partnera před soudem (s oprávněnými vázícími se k blízké osobě) nebo v případě onemocnění partnera. Partnerství se tak z tohoto pohledu a v tomto bodě dostává na roveň manželství a partneri mají více práv nežli druh a družka. Zákon ovšem nespojuje existenci partnerství se vznikem práva společného nájmu bytu, zakládá „pouze“ právo bydlení. V případě smrti partnera postačí k přechodu práva nájmu okamžik společného bydlení a vedení domácnosti v den smrti partnera a skutečnost, že přeživší partner nemá jiný byt. Oproti situaci u manželů k přechodu práva nájmu nedojde v případě, kdy partner opustí společnou domácnost.

Naopak nevýhodou je, že mezi partnery nevzniká společné jmění manželů, případné problémy s vypořádáním společného majetku po zrušení partnerství bude tedy možno řešit tak jako nyní pouze prostřednictvím institutu vypořádání podílového spoluvlastnictví.

S ohledem na výše vyjmenované klady a zápory, či lépe řečeno důsledky nově přijaté právní úpravy, nám nezbyvá než s netrpělivostí očekávat, zda a jakým způsobem bude zákon o registrovaném partnerství v praktickém životě využíván.

Vaše Blbá Blondýna

5.6.2006

Daniela Kovářová

Podivné náhody a koincidence ve světě knih

Jiřka Splítková mi onehdy půjčila knihu *Zobecněná estetika* od Rogera Cailloise. Vůbec jsem nevěděl o tom, že u nás v roce 1968 vyšla, dokonce v překladu Stanislava Jirsy (který mi utkvěl v paměti jako překladatel Gracquoova Pobřeží Syrt) a Miroslava Míčka (který mi neutkvěl, ale chyba je možná na mé straně).

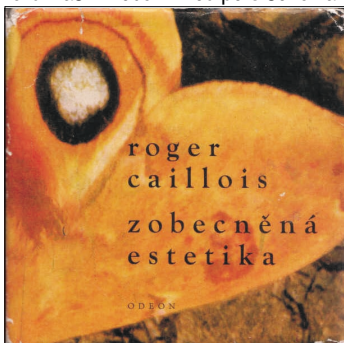
Trouhu jsem si v knize listoval a udržoval ji jako pouze vypůjčenou na vrchu hromady knih na stole. Tam ji také uviděla jeho Excellence J. O. jr., která mě upozornila, že Caillois se jako teoretik umění hodně zabíval i SF.

Až tehdy jsem si uvědomil, že od R. C. mám ještě jednu knihu, totiž *Piláta Pontského*, kterého jsem si koupil v dobách, kdy jsme každou alternativní historii okamžitě řadili do SF.

Aby toho nebylo málo, narazil jsem na Cailloise ještě jednou po Olšově návštěvě v pondělí ráno, když jsem listoval Respektem. Viktor Šlajchrt, jehož fejetony jsem si oblíbil ještě v době, kdy jimi přispíval ke kvalitám Neviditelného psa, a které jsem si pak koupil sebrané v (nikdy již potom neotevřené) knize Suroviny a laskominy, se na jeho stránkách pustil do úvahy o mimetice našich dvou největších politických stran, které v honbě za hlasy voličů vědomě či nevědomky přebírají rysy svého protivníka. Podobně jako se neškodný hmyz snaží vypadat jako vosy a naopak.

Jestli jste čekali nějakou pointu, tak se omlouvám, život nemá pointy, a když tak jen jednu, ale to už se zase nedá moc hovořit o životě.

ZR

Vagina

Ano, navzdory podtitulu „Otevírání Pandořiny skříňky“ není tato kniha ani o spletitosti vztahů, ani o zlepšování našeho světa, ale jen o tom jednom, o vagině. Z různých pohledů, zvenčí i zevnitř, z hlediska kulturního, historického, etického i medicínského. Dojde na vaginy ženské, sloní, hyení, morčecí a nepřebornou plejádu ekvivalentních orgánů hmyzích jakož i kloak ptačích. Skoro se vkrádá do mysli monolog barového nadháněče z filmu *Od soumraku do úsvitu*.

Catherine Blackledgeová je kupodivu „květinové dítě“, ročník 1968, a nikoli generace předcházející. Vedena pocitem, že o ženském pohlaví se málo mluví a málo ví, sesbírala a sepsala všechno, co se ví. Ukázalo se, že je toho opravdu hodně. Někdy najednou až příliš a čtenář se poněkud dusí lavinou strohých faktů, byť na šfavnaté téma. To zvláště v oddílech terminologických a anatomických. Blackledgeová je vůbec velký pitevník, dokonce uvádí výklad geometrie kostela podle tvaru ženských pohlavních orgánů – boční kaple jako vaječníky.

Prvým tématem je archaické zobrazování vaginy. Terminologicky se spíše jedná o vulvy, ale autorka se většinou nenímá v detailech. Dalekosáhle však řeší, proč byla vagina tak oblíbeným tématem právě člověka a zda tato zobrazení byla symboly plodnosti. *Představa vaginy jako objektu modliteb, vaginy jako božstva někomu možná přijde i rouhavá...* No, možná někomu v Saudské Arábii nebo v USA, v Evropě se autorka dobývá do dveří otevřených po celé generace. V originále se kniha jmenuje „The story of V“ – Příběh V –, což naznačuje, že byla sepsána ve značně úzkoprsejším prostředí, než panuje u nás. V toku textu se autorka dozná, že když se ve 20. dověděla patřičnou terminologii...

Prvé kapitole se dá vytknout jistá dánikenovština – aktivistické kupení faktů bez ladu a skladu na jednu hromadu. Autorka se vůbec celou knihu dopouští základního feministického hříchu, kdy ženu, a potažmo samici, redukuje na vaginu. Zvláště biologické partie bohatě čerpající ze studia zvířat jsou tak oslavou „inteligentní vaginy“, jako by se zbytek jedince snad na rozmnožování ani nepodílel. Část autorčiných objevů jde často na vrub ořezání rozmnožování živočichů, právě jen na vnitřní a zevní rodidla. Zvláště autorčino oblíbené vypuzení spermatu po styku bude mít spíše co do činění s gravitací a mechanikou kapalin než s obzvláštní inteligencí orgánu. Z au-

torčina popisu oplodnění by se skoro zdálo, že největším hrdinstvím samice je neplodnost. Na straně 141 dokonce tvrdí, že vajíčko je diploidní a teprve v okamžiku oplození odhazuje jednu sadu chromozómů, což ukazuje, že je na poli biologie opravdu jen pilnou výpiskářkou.

Poněkud se vkrádá myšlenka, že zvyšování fertility a polyandrie autorce slouží k etickému výkladu nevěry, což už, pod méně vědeckými zástěrkami, hlásal leckdo. *A pokud může prostřednictvím svého sexuálního chování a své inteligentní vaginy tyto neplodnější samečky přesně určit, zajistí tím svému potomstvu ten nejlepší možný start do života.* K čemuž se

hodí jedovatě poznamenat, že k tomu netřeba studovat štíry, ale stačí zajít do trafiky a koupit si Story nebo Šťastného Jima. Nehledě na to, že neplodnější sameček pomůže samičce leda tak od opakovaného vykonávání kopulace, nikoli však ke kvalitnímu potomstvu. Ačkoliv je tato poznámka v tomto případě zjevným šfoualstvím, je i upomínkou na autorčinu tendenci k zavádějícím evolučním zškakám.

Témata klitoris, panenské blány, ženského orgasmu jsou zpracována s vědeckou pečlivostí a zvláště když se proud biologický spojí s kulturním proudem rozboru zubaté vaginy u ženské ejakulace, jedná se o pravé holistické poznání, které je bohatě rozvíjeno kapitolou o vůni (v) sexu. Je vidět, že Blackledgeová nemá doktorát z chemie nadarmo, kapitola obsahuje i množství moderních evolučních vysvětlení a příkladů. Zajímavý zlom

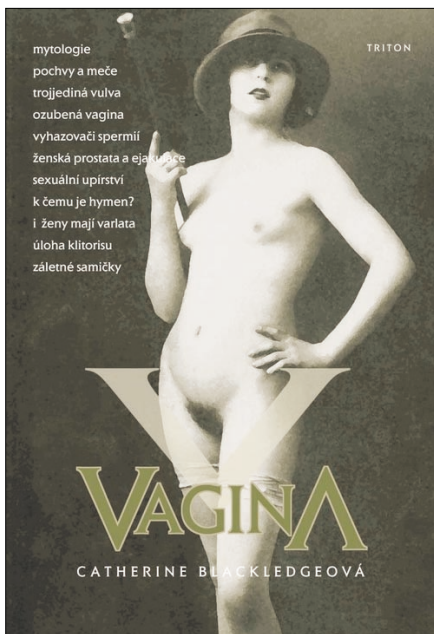
s ohledem na předchozí kapitoly.

V sedmdesátých letech 18. století Lazzaro Spallanzani uměle oplodnil fenu kokršpaněla, čímž též popřel nezbytnost samičího orgasmu pro oplodnění. I tak je z toho zajímavá kapitola, ve které se čtenář doví, že v roce 1873 se 3/4 amerických lékařů zabývalo výhradně léčením žen – oblíbenou procedurou byla již vulvální a vaginální masáž. Díky ní se stal vibrátor pátým elektrifikovaným spotřebičem (po šicím stroji, ventilátoru, vařiči a opěkači topinek). Tato léčebná metoda byla ostatně oblíbená již od středověku, což bude čtenář zjišťovat v průběhu několika kapitol.

Závěrem lze říci, že kniha je obsáhlá, místy matoucí či spíše zavádějící, místy suchopárná. Prostě vagina od vaječníků po klitoris, jak sliboval název. Podle serveru Yoniversum kniha, kterou prostě musíte mít. Po vzoru překladatelky píšu vaginu s krátkým, ačkoliv osobně věřím v český pravopis s dlouhým í.

Jaromír Kopeček

Catherine Blackledgeová, Vagina, vydal Triton v roce 2005, překlad Eva Hauserová.

2006: Česká sci-fi - Jaroslav Jiran (ed.)

Jaroslav Jiran vybral z českých luhů a hájů deset kousků do nové povídkové knihy, jež navazuje na starší titul *2101: česká odysea*. Celkem sebevědomě se na zadní straně obálky tvrdí: „...deset povídek, které dokazují, že naše současná domácí sci-fi již dosáhla velmi dobré úrovně a vyrovná se i tvorbě známých angloamerických autorů SF.“ Nuž, nechvalme dne před večerem a pojďme se podívat, co nám J. Jiran připravil.

Sborník otevírá *Unionis* Pavla Urbana. Povídka po zajímavém začátku sklouzne v takřka dokumentární líčení. Nic proti, kdyby příběh nebyl založen na pochybných premisách. Píšu-li příběh, jež podstatnou částí stojí na genetice, měl bych o ní něco vědět a mít představu o tom, jak by se mohla vyvíjet. Kvůli vzorku DNA už ani dnes není třeba „dárce“ zabít, stačí nám trocha slin a zařízení pro polymerázovou řetězovou reakci a máme dotyčné DNA, kolik chceme. Jenže kdyby tohle vzal autor v úvahu, přišel by o možnost takřka sadistických scén v závěru povídky. Tož tak.

Supertajný večírek Ondřeje S. Nečase má to právo být srovnáván se zámořskými vzory. Povídka o neobvyklém zásahu jedné české speciální jednotky je profesionálně napsaná, obsahuje slušnou pointu a nemá ani žádné kosmetické vady. Co víc si přát.

Hned následující povídka, *Invaze*, s podtitulem *Z vyprávění kapitána Vojnochlapa, velitele 5. rotы vesmírných sil*, je slabým odvarem různých děl zesměšňujících armádu, její důstojníky a války, v nichž prokazují svoji chrabrost. Nejen že není originální, ale většina jejích předehůdů je i vtipnější. Autor byl na vojně a patrně tam i něco zažil. Jenže to snad většina mužské populace před zrušením povinné vojenské služby. Naštěstí ne každý se uchyluje k psaní povídek, většina z nás vystačí s historikami u piva. J. Jiran patrně pracuje s kontrastem. *Poslední opravdové dobrodružství* Jaroslava Petra je zase zajímavé čtení, které navíc nese i přesah, tak neobvyklý v moderní české sci-fi. Námětem je doping a jeho možné dopady. Konec sice vyznívá hodně dušínovsky, ale celkový dobrý dojem nekazí.

Povídka *Sršeň* Jana Hlávky nás jako horská dráha zase snese z oblaků. Otřelý startrekovský námět borgů nepřináší nic nového. Autor se ani nepokouší o nějakou inovaci či zpestření. Pokud tím nemyslíme závěrečný *deus ex machina*, vyšitý jako pěst na oko s nelogičností, která nedá spát. Kontrolní otáz-

ka: jak může na moderní vesmírné lodi s posádkou s kolektivním vědomím přežít člověk ve větracím systému? To je první místo, které by konstruktér kontroloval na každém metru, jeho selhání/ucpání by totiž bylo pro posádku fatální. A to už pomím fakt, že replikátor, který zvládá složitou syntézu bílkovin, nezvládne obyčejnou kyselinu askorbovou jako vitamín C (jenž si navíc autor plete s prvkem, ač jde o sloučeninu).

Hvězdy opět spatříme, přeneseně i v příběhu, v díle Martina Gilara *Do žádného vesmíru nevedou jen jedny dveře*. Dobře zvládnutý text nás vezme na cestu strukturou prostoru, která obsahuje zkratku i do našeho nitra.

David Šenk se v *Hledání jinoplanetníků* pokusil o anekdotu s poučením, ale čtenář po jejím přečtení zůstává na rozpacích, co tím poučením vlastně mělo být. Bodré vyprávění vyznívá jako rána do zvonu, kterému chybí srdce.

Pouti na hory Jany Rečkové jsou pohádkou, bohům žel, v autorčině tradičním stylu; obtížně čitelný text, plný emocí a naddimenzovaných popisů. Samotný příběh je tuctový a jako mnoho povídek v této knize nic nového nepřináší.

Do stejné škatulky si dovolím zasadit i další povídku, *Deník Johna Parkera*. Autor, Lukáš Hrdlička, se snažil napsat psychologický text s děsivou pointou, ale tu čtenář uhodne v polovině textu a mejdan se nekoná. K tomu všemu je text maličko zmatený, a magnetické poruchy za to nemohou: str. 306 – „Celá oblast, kde jsou neznámé budovy, zmizela.“ (objekty, k nimž hlavní hrdina chodil); str. 307 – „...k objektům už nechodím vůbec...“

Na sám závěr knihy si ale p. Jiran nechal bombu, která má vše, co moderní česká SF může nabídnout: příběh, který má svou hloubku, originálně zpracované české reálie a ruku dobrého spisovatele. Stanislav Ertl ml. ukázal v povídce *Závrat z úspěchu*, zač je toho loket; ba co loket, flák skvělé sci-fi.

Jakmile si čeští spisovatelé zují dětské botky amatérismu, potom je to skutečně šťavnatá pastva, jak minimálně čtyři z nich v této knize ukazují. Nakladateli a editorovi nelze než doporučit, aby raději méně chválili a lépe vybírali. To, že o něčem řekneme, že je to zlato, ještě neznamená, že to zlato je.

(4/10)

Jan Havlíš

2006: Česká sci-fi – Jaroslav Jiran (ed.)

Převzato z FantasyPlanet

Něco pro čtenáře knih, ne pro konzumenty akčních příběhů

Alfréd Borden a Rupert Angier byli kouzelníci. Ne čarodějové, ale iluzionisté. Varietní umělci přelomu devatenáctého a dvacátého století. Malicherný spor ústíci v tragédii, srovnatelný um obou, snaha být lepší než konkurent a podivuhodný trik, jenž je na první pohled zcela nevysvětlitelný, to vše stojí za jejich vzájemnou nenávisť, která přežije i je samotné a přenesse se časem do dalších generací. A smíření musí zrealizovat až praprotomci obou kouzelníků, novinář Andrew Westley a lady Katherine Angierová, na jejímž zámku se nachází klíč k vyřešení záhady, jež rodiny po celá léta spojuje.

Nežádoucí efekt, v originále *The Prestige*, britského autora Christophera M. Priesta není klasická fantasy. Dlouho se dokonce zdá, že absentuje jakýkoli fantastický prvek. Proto román možná čtenářům, navyklym na divoké souboje čarodějů, případně temné probouzející se bohy pokoušející se dobýt náš svět a přeměnit jej k obrazu svému, připadá tímto netradičním pojetím až nudný. Ano, jedná se o obyčejný tragický příběh života výjimečných mužů, kteří mohli být přáteli, ale nakonec se navzájem v podstatě zahubili. Jenže takováto prvoplánová jednoduchost skrývá v hloubce druhého plánu mnohem víc. A k tomu už je potřeba umět trochu číst, ne jenom prostě konzumovat stránky. A vyžaduje to také určitou čtenářovu spolupráci.

Priestův román proto primárně není kniha pro ty, kteří po četbě vyžadují právě jenom příběh, dramatický děj a akci. Na takovémto způsobu interpretace knih samozřejmě není vůbec nic špatného, zavrženíhodného nebo dehonestujícího, ale čtenáři tohoto typu by podobný román rozhodně neměli recenzovat...

Priest své vyprávění konstruuje velice rafinovaně – vypráví dvakrát za sebou tentýž děj, a to z pohledu obou kouzelníků. Něco podobného provedl Orson Scott Card v románech *Enderova hra* a *Enderův stín*. V mainstreamové literatuře pak Lawrence Durrell v *Alexandrijském kvartetu*. Rozdílný pohled na totéž nejenže čtenářovo ponětí o ději obohacuje, ale zároveň značně relativizuje, protože co se jevílo jako jednoznačné, na

jednou vypadá jinak – to, co Borden bere jako nepodstatné a přejde jediným krátkým odstavcem, je pro Angiera klíčové, a naopak. Malichernost celého nedorozumění a následných dětinských schválností, které si oba kouzelníci navzájem provádějí, pak vyvstává před čtenářem v plné nahotě.

Ústředním motivem vyprávění je ale samotný trik, který Borden provádí – a Angier se jej snaží napodobit. Trik, kdy se kouzelník nechá zavřít do skříně, aby se v tomtéž okamžiku objevil ve skříní jiné, zde funguje zároveň i v rovině určitého symbolu. Angierova snaha vyřešit z jeho pohledu neřešitelné, která se stane posedlostí, jež mu zničí rodinný život a nakonec zlikviduje i jeho kariéru, je vnitřním kouzelníkovým soubojem o to „být lepší“. A v protikladu stojí jednoduchost Bordenova řešení, která je ale ve své podstatě obudná a pro život podobně zničující jako u jeho konkurenta. Dva přístupy, každý zcela jiný – stejně tragický výsledek zasahující daleko do budoucnosti. Prestiž postavená nad osobní štěstí – nepřipomíná to trapné pokusy hvězdiček showbusinessu medializovat vlastní život a udržet se tak v povědomí drbůchtivé masy?

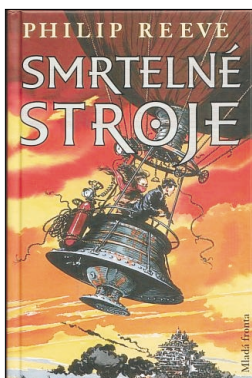
Opatrně se musí psát recenze na knihu, u níž se z děje nedá prozradit prakticky vůbec nic. Jakákoli indicie by totiž působila jako spojler, který by požitkem z příběhu, vynořujícího se na stránkách pozvolna jako obrysy krajiny na obrazech impresionistů, pokazil.

V každém případě je *Nežádoucí efekt* – pořád si myslím, že překlad původního názvu, prestiž, věhlas nebo třeba renomé, by byl vhodnější – náročnou a inteligentní četbou, navýsost logickým příběhem s mírně detektivní zápletkou, mnoha nečekanými zvraty a překvapivým vyústěním, který vyžaduje zvýšenou pozornost a pečlivost při chápání detailů, jež se posléze stanou nesmírně důležitými prvky děje.

9/10

Jiří Popiolek

Christopher M. Priest: Nežádoucí efekt, vydal: Triton, Praha 2006, přeložil: Robert Tschorn, obálka: Jana Šouflová

Smrtné stroje a Pomsta jednooké letkyne

Na našem knižním trhu v posledních letech takřka absentuje kvalitní SF literatura pro náctileté. Když už je hrdinou nějakého příběhu nedospělá, můžete se vsadit, že zrovna bojuje s nástrahami vzdělávacího systému v Bradavicích či podobném zařízení. Čestnou výjimkou jsou dva romány Philipa Reeva, které nedávno vydala Mladá fronta.

Příběh postkatastrofického světa, ve kterém si mladý hrdina zpočátku ani nedovede představit jiný způsob života než v pohyblivých, navzájem se požírajících městech, splňuje všechny požadavky na dobrodružnou četbu, která ale na rozdíl od dnes běžně fabrikovaných příběhů může přivést mladého čtenáře k hlubšímu zamyšlení i o světě našem, ještě předkatastrofickém.

ZR

Adam Wiśniewski-Snerg:

Robot

Podivná. To je jedna ze základních charakteristik této knihy. Temná atmosféra, nevysvětlitelné a nevysvětlené jevy, zvláštní lidé (až by se chtělo říct úchylní), hektičnost událostí střídaná s dlouhými pasážemi filozofujících dialogů a vnitřních monologů. Nic pro příznivce rovné akce a přímočarého děje.

Nemilosrdná. Autor si o lidech nemyslel nikdy nic pěkného. Ukazuje je takové, jací jsou. A jakými se sami vidět nechťejí.

Obtížná. Rozsahem nevelká, ale zato náročná na pozornost a mysl. Nedílnou součástí fabulace je přímá aplikace ne zrovna elementární fyziky. Přesto se nejedná o žádnou hard sci-fi.

Vše je dáno, jak jinak, dobou a autorem. Doba, v níž román vznikl, nebyla lehká a sám její autor byl člověk, o němž kolovalo, že se celý život zmítal pochybnostmi o sobě i o světě. Snad většina hodnotné literatury z té doby (sedmdesátá léta) a toho prostředí (sovětský blok) byla systolická. Ne, symptomatická. Intelektuální. Četli jste něco od Lema? Nebo Zajdela? Přidejte špetku misantropie, dávku skepticismu a půl lžičky agnosticizmu.

Ani v jednu chvíli nebudete vědět, na čem jste. Neví to ani hlavní hrdina. Možná to věděl autor. Setkáváte se se zdánlivě normálními věcmi a lidmi, setkáváte se však i s věcmi mimo běžné chápání. Tyto jsou však součástí vašeho světa a vy se s nimi musíte vyrovnat. Lidé, kteří vypadají z počátku normálně, se změní v zločince nebo diktátory. Nekomunikativní podivní pak v jediné příčetné osoby ve vaší blízkosti. Vy sami si nejste jisti, kdo vlastně jste. Robot? Člověk? Jak byste se cítili potkat svého dvojníka a netušit, je-li robotem on či vy? Jak byste se cítili, když v okamžiku rozkrytí všech těch podivností si vy sami vstoupíte do cesty?

Knih rozhodně stojí za přečtení, pokud vás trápí otázky identity, vztahu mezi realitou a fabulací, vztahů mezi laboratorními hlodavci a jejich pozorovateli. Není jisté, kdo je kdy tou myš a kdo tím šíleným vědcem. Připravte se na hutný text, místy až dokumentaristický jazyk a notnou dávku deprese a skepse. Je to kniha, kterou buď nikdy nedočtete, nebo vám bude ještě hodně dlouho strašit v mysli.

(8/10)

Regis

Fowler Bo:

Skepse, a.s.

Vsad'te se se mnou. Vsad'te se, že tak jako se budete řehtat nad touhle knihou, už jste se dlouho nezasmáli. Vsad'te se, že pokud vám kdy v hlavě vrtal nějaký červík pochybností o metafyzičnu a schopnosti lidí jednat racionálně, pak po přečtení téhle knihy to bude důlní kombajn.

Hlavními hrdiny knihy jsou inteligentní nákupní vozík, kterému v čipu zůstala kvůli šílenému programátorovi víra v Boha, skeptický mladý muž Edgar Malroy a nesmyslně krásná prorokyně Boží lásky a zkázy světa Sofie. Nákupní vozík odvíšal příběh obsažený v této knize po své desítky tisíc let trvajícím cestě vesmírem. Za tu dobu zmodřel a byl schopen nahlédnout život svůj i jiných z patřičné perspektivy. Vám bude stačit pár hodin čistého času, protože kniha se čte, jako se pije dobré víno. Svět je šílený a nesmyslný, ale ne tak moc, jako sami lidé.

Bo Fowler navázal na Kurta Vonneguta mladšího v tom nejlepší, co onen autor přinesl nejen žánru SF, ale literatuře obecně. Brilantní a smutný humor hodný Čechova, hlavní příběh zkonstruovaný ze spousty malých anekdotických příběhů, navázaných jeden na druhý, jako když se sype domino. Člověčinu. Tu především, není tu žádné samoučelné ftypkování. Ač má hlavní hrdina kolečka, plastové držadlo a drátěnou korbu, je stejně člověkem jako kdokoliv z nás.

Neméně hlavními hrdiny knihy jsou magoři všech ras, národností a hlavně vyznání. Magoři Bo Fowlera působí roztomile. Ale děsivě roztomile. Hlasatelé lásky jezdí na vyřazených nosičích strategických raket a největší kacíř světa shazuje do chudých koutů zeměkoule prefabrikované školy i s učiteli. Setkejte se dále se šestnáctým, sedmnáctým a osmnáctým dalajlámou, nebo prvním svatým všech surfařů. Podejte si ruku s arcibiskupem z Canterbury. Magoři všech zemí, spojte se!

Utraťte své peníze v sázkové kanceláři Edgara Malrovo! Vaše metafyzika si vaše peníze zaslouží! Pijte mrkvovou šťávu!

Nosí Bůh fosforeskující zelené ponožky jako Kuba Vandrovce? Vsad'te si!

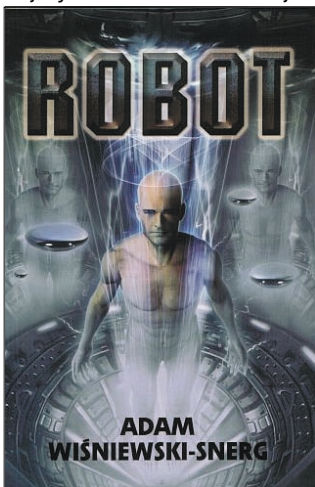
Kdo ví?

Aloha.

(9/10)

Regis

Převzato z FantasyPlanet

KWARK

4/2006

Noční hlídka

Bylo, nebylo, světlí se prali s tmavýma a ty, kteří netušili, která bije, ale byli ochotní se poprat, houfně verbovali, až krev stříkala na všechny strany. Ale jak tak bojovali, začaly jim docházet síly i nechápající dobrovolníci (pro jejichž užitek to ostatně dělali), a tak se zastavili, zamysleli a uzavřeli dohodu. A fúru let po téhle dohodě se mydlí pořád stejně, akorát že můžou navíc kšeftařit se vzájemnými službičkami.

I zděs' my vstračajemsja s Antonom. Anton vstává, nerozsvěcí, nemyje si zuby, ale zato se jde napít do lednice šťávy vykapané ze syrového masa a mudruje cosi o chuti vepřové krve. Myslet si o tom můžeme všelicos, ale musíme rychle, protože děj se rozbíhá a vtahuje. Ještě panáka laciné, nejlépe pančované vodky a vzhůru k hotelu Kosmos. Jedete-li metrem, je to zastávka VDNCh. Mapa Moskvy se přespolním bude hodit.

Sergej Lukjaněnko umí. Poznali to v Rusku a poznáte to i vy. Vybral si v zásadě ometlé téma, že někteří nejsou tím, čím se zdají být. Téma výjimečných je patrně staré jako lidstvo samo, ale stále se s ním dá slušně pracovat, jak na domácí scéně ukázal třeba Jiří Kulhánek. Srovnání je na místě, neboť ideový námět je totožný s Nočním klubem, jen Lukjaněnko to vzal globálně, inu Rus. Noční hlídka není tolik bojová jako Kulhánek, mrtví se nemusí počítat na vagóny, stačí na prstech. Chtěl jsem napsat, že Noční hlídka není tolik akční, ale ono to právě akční je, ale také hodně přemýšlivé.

Čtenáři s náběhem ke slovánské povaze budou mít patrně na dvou místech tendenci odbíhat k lednici či jinam pro vodku. Někdy jsou Antonovy úvahy značně depresivní a Lukjaněnko vytváří opravdu infekční chandru. Takovou tu, kterou nejde odčinit, jen přečkat.

Tuto knihu nemohl nikdy napsat nikdo, kdo nežil ve východním bloku. Motiv dobra a zla, které jsou tak důkladně propletené a natolik poznamenané letitým soužitím a bojem, že už lze jen těžko odhadnout, kdo kope za kterou stranu, pokud nevyloví z kapsičky sepraného dresu klubový odznáček. Dobra, které má vést ke šťastným zítřkům, ale vede krvavým kanálem, a zla, které má vést k všeobecnému utrpení, ale vede k němu u kavárenského stolu s kapučínem. Je to přesný opak západního přístupu postmoderní relativizace, kde není ani dobro, ani zlo, je jen to, co se právě hodí, a spousta keců kolem, protože nám se stejně nic stát nemůže. Hrdinové téhle knihy dobře vědí, co je dobro a co je zlo, i když to občas nedokážou na první, byť několikavrstvý pohled poznat.

Lukjaněnko stvořil skvělé postavy. Anton je jako my, lecos sám dokázal, dost na to, aby zaujal nás, dostatečně úspěš-

Hlídky všech odstínů

né na to, abychom si v pracovní době mohli číst recenze na knížky. Tak trochu krysa – ví, že má svůj strop, a tak se nikam nežene. Je sice Jiný, ale stejně se životem prohívá jako dobře zašitý správce sítě. Nebýt Borise Ignatěviče a jeho rozkazu, do terénu by se nehrnul. Jenže šéf jakkoli vážený a obávaný se s každou další stránkou stává obávanějším a váženějším, protože hlubiny jeho schopnosti pletičařit jsou v pravdě nezměrné. Mnohdy nezbyvá než počkat, až jeho záměry Anton vymyslí. Čtenář se musí smířit s tím, že děj předem neodhadne a místy bude jen zírat, jak výstředně se lomí. Deset stran před koncem stále není rozkryto vyvrcholení, takže po dočtení budete patrně nějakou dobu doznívat.

A potom ty výstřední ruské reálie! Počínaje kvalitou vodky, ulicemi Moskvy až po kapely Alisa a Piknik. Vlastně to nejsou jen reálie, je to styl, téměř až magický realismus, metro s řádnou zavírací hodinou, texty Blackmoore's night a do toho nesylyšitelné volání píra. A šero, jedno šero, dvě šera, taky jsem četl Castanedu. Miluju spi-fi.

Pro Rusy, kterým Moskva jako až tak exotický svět nepřijde, je tu trans-ruská exotika z koloniálních dob – Tatarstán, Samarkand. Spousta odkazů také směřuje do historie, zvláště revoluční. Netřeba však luštit a odbíhat k encyklopedii, což je příjemné.

Překlad je dobrý. Objevují se překlepy. Osobně se domnívám, že „kurňa“ se píše s krátkým „u“. Frázi „bez findy v kapse“ neznám a nezná ji ani internetový vyhledávač. Rovněž „přirodní víno“ bych asi přeložil jako víno, jelikož vínem se u nás myslí obyčejné víno a nikoliv čučo či jiný sračkol. Sami uznáte, že na bratru 450 stran jsou to opravdu malé věci.

Uhrnem opravdu velmi dobrá fantasy. Pro čitele žánru povinnost, pro ostatní tip na zajímavý kousek, který není klišovitý ani tupý, ba naopak je tam ten šmrnc ruské klasiky. O vlkodlačích se píše už ve Slově o pluku Igorově a psal o nich i Tolstoj s Čechovem.

Nu rebjata, posli v magazin, bor'ba načinaetsa! Protože jinak se nedovíte, kdo se skrývá ve vycpané sově, jak skončí žena, jejíž smrt přivodí zánik Moskvy, ani kam míří malý stařík s podlouhlou asijskou dýní.

Společně vydala nakladatelství Triton a Argo v roce 2005.

Denní hlídka

Několik měsíců uběhlo a jako po noci přichází den, tak po hlídce noční přichází hlídka denní. Zatímco v Hlídce noční honili hodní zlé, v Hlídce denní, jak už laskavý čtenář jistě tuší, budou honit zlí hodní.

Poněvadž jsme v Rusku, i v tomto díle bude na první pohled těžko rozeznatelné, kdo je světlý a kdo temný. Alespoň podle skutků, oddílovou mytologií budou čtenáře hojně zásobovat obě strany.

Sergej Lukjaněnko si k práci na tomto dílku přivolal na pomoc Vladimira Vasiljeva, patrně si připadal příliš dobrý a chtěl do stylu druhého dílu přimíchat něco toho temného pohledu.

Noční hlídka byla psána z pohledu Antona Goroděčkého, který se z rychlokvašeného operativce hlídky vypracuje až na mága druhé kategorie. Denní hlídka si s předchozím svazkem udržela formální členění do tří povídek – třetin rozloženého románového příběhu. Druhý díl však nemá ústředního vypravěče, každá část má vlastního, což má smysl, ale klade i nároky na soustředěnost při čtení.

První část vidíme očima Alice Donnikovové, oné mladé vědmy, která si tak nešikovně hrála s jehlánkem síly v prvním díle, až se její milenec Zavulon převleče rozložil. Leč v díle druhém se za věc temnoty bije jako lev, skoro jako světlý lev, až z toho málem umře. Za tuto altruistickou obět se dostane na opatu výsluní, ze které předtím spadla, a jede na posilující dovolenou do tábora Artěk na Krymu. Že to nebude o tom, jak se pěkně opálila a jak nabrala síly, je nasnadě.

Alicin výlet je přebohatě prosycen jejími rozumy na téma svobody, síly a odvahy ke svobodě. Takový výlet do siláctví porevolučních devadesátých, kdy nebylo tak patrné, že svobodně lze také zaplout do sudu s louhem nebo do vesnické žumpy. Přesně jak bychom čekali od milenký nejvyššího bose, která vypráví svůj náhled na svět, kterak jí všechno vychází, jenom zapomene dodat, že je onou milenkou. Snad příliš neprozradím, když napíši, že úvodní šarvátko, díky níž se musí rekreatovat, je vizuálně zpracována v úvodu filmu Noční hlídka.

Po dočtení první části si čtenář patrně řekne: „Proč?“, a jeho vzhled do děje neusnadní ani začátek druhé části, kterou nám bude vyprávět jakýsi Vitalij Rogoza z ukrajinského Nikolajeva. Za trest si to najdete na mapě. Ostatně, ani Rogoza neví, která bije, a jak se jmenuje, se doví z občanky.

Čtenáři, obrňte se! Zápletka je tentokrát obzvláště spleť, zdánlivě bezsmyslné detaily vtékají do hlavního toku děje jeden za druhým, ale protékají temnými jeskyněmi, hlubokými kaňony i zamlženými močály a věru nesnadno je z nich dolehnout hučení hlavního proudu. Nakonec přijde velké odhalení a zřůdný hlavolam se složí z šedivého balvanu v zářivý drahokam mnoha hran, ale až na posledních několika stránkách.

Prozatím se čtenáři motej Moskvou s Rogozou, pytletem dolarů a prázdňem v palici. Jediné, co se z hektického neprůstřela vyloupne, je motiv šachových figur, které mocní hráči posouvají po herním plánu bez ohledu na jejich partikulární zájmy. Jak dobře víme, figury se berou, obětují, vyměňují, a proto i nám čtenářům začnou ubývat známé tváře.

Alespoň přechod od Cizího pro Jiné k Jiné síle je spojitý a čtenář bude mít sdostatek prostoru vytvořit si pestrou paletu nesprávných hypotéz, kudy se bude děj dále ubírat. Úroveň pletičaření dále stoupá, Světli nevědí, Temní netuší, Zavulon lítá po čertech-d'áblech a nic nevyzradí. Příběhem provází převážně černý mág Edgar, ale dojde i na Antona a jiné (Jiné). K přípravnému studiu se doporučuje Edda starší i mladší, ale jak už víme, záznamy lidské se od záznamů Jiných neuvěřitelně liší.

Českému čtenáři snad pomůže, že děj se přelije z Moskvy do Prahy. Konečně se ukáže, že Lukjaněnko není neomylný, neboť sami víme, že pivem si přiřukáváme, že hotel v Křemencově ulici není Fénix, ale Páv, že není laciný a především, že

Křemencova ulice není na Žižkově. Osobně si myslím, že tohle měl překladatel opravit.

K překladu je vůbec možno mít vícero výhrad. Zvláště v Rogozových promluvách se mísí obecná čeština se spisovnou, dle mého bezsmyslně. Pokud Alita dostala za rámečky šampaňo, tak to je (Veuve) Clicquot, ne cliquod, protože, čto my nepřipíšem, kak šlyšim. „Sebeměšší nikláčky“, to je podle mě obrat, který patří do Ameriky, kopějky jsou žluté. Stáda se hnala, ne hnaly. Krvavá jatka ne krvavý jatky, tento termit nás rovnou odkazuje do okolí Ulaanbaataru. A v závěru této žlučovitě-pedantské vsuvky si dovolím zahysterčit s překlepy: „Šév“ by se měl psát s „f“, i když je to Zavulon!

Doufám, že čtenář pochopil, že jsou tam mouchy, ale BÚNO, čili, jak říkají matematici, bez újmy na obecnosti, alias srozumitelnosti, leč tou horkou jehlou, kterou šil překlad, by si překladatel zasloužil akupunkturu. Drobná rada: meloman je vášnivý milovník hudby, třeba to víte, já jsem musel prolistovat tři encyklopedie.

Z obecného schématu díla plyne, že jde o rovnováhu, to jest, aby se nic moc nedělo. Boj za udržení rovnováhy je drina neheroická, permanentní, ubíjející. Přesto autoři po psychologicky laděné první části káží evangeliem vypravěčství nejvyšší kvality. Pokud se vám bude zdát, že první dvě povídky jsou bezextatické a pointa vám stále jaksi uniká, řekněte si s pioněrem: „Vyděražaj!“ V závěru budete odměněni grandiózním rozuzlením a obludné klubko se rozplete v přehlednou osnovu. Něco takového se hned tak nevidí!

Vydalo Argo a Triton v roce 2005.

Šerá hlídka

Potřetí a naposled se my, normální, máme možnost zapojit do šarvátek Jiných. Potřetí a ve shodě s mýty i naposled, protože i ti mladší aktéři prohlédnou mámení Šera a uvidí řád a chaos nebo spíše Světlo a Tmu jako součást systému. Můžete být součástí systému anebo tu může být systém bez Vás, vždy je tu možnost volby.

Šerou hlídku napsal Sergej Lukjaněnko sám a je opravdu překvapivé, jak moc se Vasiljev podepsal na stylu i vyznění Denní hlídky. Šerá hlídka se opět nese v intencích Noční hlídky. Průvodcem čtenáře je osvědčený Anton Goroděckij a kniha se osvědčeně dělí na tři povídky.

Děj Šeré hlídky se odehrává asi tři roky do Denní hlídky. Anton má doma potenciální velkou kouzelnici Nađu a ženu Světlanu, z čehož můžeme usoudit, že si vzal k srdci Geserovu radu, nekoukal na starého dědka a běžel za ní. Světлана opustila hlídku a věnuje se rodičovství. [Zkušný čtenář jistě odhadne, že idylka nevydrží.]

Východiskem prvního příběhu je anonym, jaký známé už od Sherlocka Holmese – anonym z vystříhaných písmen z novin neotřele nalepený na neotřeném toaletním papíru. Jistý přítel stříhá a lepí, že jakýsi Jiný odhalil člověku pravdu o Jiných a hodlá z tohoto normálního vyrobit Jiného. Šokující! Předně víme, že to nejde. A také víme, že jen tak někdo neví, jak poslat dopis Noční hlídky. Šok je o to větší, že tentýž dopis dorazil i Inkvizici, a její adresa je ještě vzácnější koření.

Někdo velký šije evidentně velkou boudu. Pro začátek však není jasné ani jakou, ani na koho. Vlastně též není jasné, jestli tím hlavním problémem je rozkrytá Inkvizice nebo proměňování normálních v Jiné, které nejde. Příběh je opět úžasně spleťtý i čtivý, co kapitola, to nová čtenářova teorie, která zpravidla další kapitolu nepřezíje. Antonův smysl pro morálku znovu dostane řádně to těla.

Kouzelné jsou ruské reálie. Život nových ruských v milionářské čtvrti nejzápadnějšího standardu i stříhu kombinovaný se sovětským flikováním jejich rozestaveností. Kniže Potěmkin by zájasa! A navíc působí tak realisticky. Z pražského intermezza sice víme, že ne ve všem má Lukjaněnko pravdu, ale uvěřitelný opravdu je. Opakují se též citáty textů ruských kapel, přibývají však i jejich hudebníci. (Dobří Lasi se vracejí?)

Na paloučku na loučce, kdopak se to pase? Správně, jsou to Světlí. Po městě je na čase podívat se na venkov. Malá Ksjuška (to je domácky Oksana) s bratříčkem Romanem jdou lesem, vystraší je pesek, ale hodná botanička jim uvaří čaj a pošle je domů. Kdyby se nejednalo o dřevňu, kde léto tráví Světlana s Nad'ou a tchýní, asi by tomu všichni věřili. Ale neštěstí nechodí po horách, ale po Rusech, a tak jde zakrátko touto cestou Anton Goroděckij za svou botaničkou. Taký dostane čaj.

Je udivující, jakou prkotinou se dá rozehrát epopej sahající svými kořeny do krušných let občanské války a svými následky ke hvězdám a osudu lidstva vůbec. Přitom témata nastíněná v prvé povídce platí stále, jen přibude figur a bude třeba zapamatovat si více tahů zpátky. Začíná též vystávat velké ruské téma: Třetí Řím. Jen krvavá pyramida ruských mučedníků drží svět. Širá Rus ulehla na oltář za celé lidstvo. Ne z poušti, ale z březových hájů vyšli jurodiví proroci a s očima upřenými do budoucnosti zradili přítomnost. Ne, že by se jednalo o nosnou ideu knihy. Jako ne-Rus můžete brát revoluční kvas Občanské války prostě jako příklad kvasu potřebného pro rozvíjení zápletky. Inu bili se tam, tak se mohlo stát mnohé. Obrovská popularita v Rusku určitě stojí i na tomto. Pán prstenů nemohl být úspěšnější, protože neřikal, že každý Rus, který zmrzne přitráven samohonkou, je balvanem v chrámu záchrany světa. Pohrdej, vysmívej se, ale až tyto paže povolí, i ty se zřítíš v nicotu!

Cítili se čtenář po prvním případě, spolu s Antonem, poněkud spráskaně, po druhém bude vibrovat spasitelským nadšením a v očích bude mít jiskry poznání, které propalují závoje faleš pokrývajících tvář světa. V případě třetím, ve který se druhý přelévá, rezonuje výše napsané. Je však též jasné, že se jedná o díl poslední, a nakonec nezbude než zavřít krám čili podobně jako i v jiných v realitě končících sci-fi bude autor nucen vymyslet, jak zabít konec. Jak důstojně uzavřít děj bez újmy na realitě, do které vyúsťuje. Povedlo se, žádný Světlý ani žádný Tmavý, ba ani nikdo z Inkvizice rád světa nezruší a Jiní zůstanou skryti šalbou svých kouzel. [Mimo jiné se p.t. čtenářstvu dostane výkladu o teorii sil jinakých na bázi klasické termodynamiky.] Jak říkala Světlana: *Protože jakmile lidé zvednou na delší dobu hlavu od koryt a rozhlídnou se, tak uviděj nás – a to bude náš konec.*

Konec, trochu teskný, přece jen bratru 1200 stran, za tu dobu už jsme si na sebe zvykli. I závěr se tentokrát rozpletl mnohem dříve. No nic, všechno jednou končí, i mistrovské kusy. Jiní zůstávají, čtenáři odcházejí, posílení zjištěním, že i Jiní jsou nám podobní, poučení o situaci na ruské vsi, ve velkoměstě i v rychlíku do Almaty. Lukjaněnko v Kazachstánu žil, takže se přiučíte i něco o turko-tatarských mléčných výrobcích. Na mléko je Lukjaněnko v tomto dílu vůbec vysazený, kupříkladu tvrdí, že čerstvě nadojené mléko je odporné, protože je teplé a jsou v něm cucky.

Tradiční upozornění, překladatel má potíže s Uruguají a evropskými reáliemi, takže vířivka není džakuzi, není jaccusi, ale jacuzzi, on se tak jmenoval ten chlap, co to vymyslel. Prapodivné chyby, neboť překlad je dobrý i ve spleťtých souvětích a jinotajných či mnohoznačných vazbách, což možno ověřit nahlédnutím do originálu na autorově stránce – dostupná je první část Ničí čas.

Vydal Triton a Argo v roce 2005.

Temná hlídka

Obec čtenářská se už pomalu loučila s Jinými, připravena leda tak zažehrat na filmovou verzi, když tu, jak říkali socialističtí soudruzi kriminalisté – pic kozu do vazy –, je tu díl čtvrtý, o přetměné přímo černé dohodou nedotčené obohacený. Temná hlídka časově patří mezi Denní hlídku a Šerou hlídku. Formálně začínají Hlídky připomínat strukturu románových cyklů Karla Meye.

Temnou hlídku nenapsal úhlavní hlídač Lukjaněnko, ale jeho spoluautor z časů Denní hlídky Vasiljev. Krásný příklad široké ruské duše, která se ani před peněženkou nezastaví. Název Temná hlídka je pouze českým marketingovým tahem, v originále trojiční symbolika hlídek narušena nebyla.

Ruský název, Tvář Černé Palmyry, nás uvádí rovnou do místa hlavní dějové zápletky – do Sankt Peterburgu. Odtud jsou Černí a odtud přští všechny problémy, které se sesypou na hlavu kyjevské denní hlídky. Jak známo, Moskvánům se do Petrohradu nikdy moc nechce, a tak i Zavulon přihraje horký brambor do rukou Lika – Taviskarona – Šeremetěva, šéfa kyjevské denní hlídky, jistě i proto, že „Ukrajinci remizy nezna-ju!“ Díky tomu se čtenář seznámí se širokou plejádou ukrajinských hlídačů, architekturou Kyjeva [kostel na Velké Vasilkovské postavil architekt Goroděckij] a pivem Oboloň. Svě místo mají v knize i známá jména z předchozích Hlídek, ačkoliv jen Zavulon je opravdovou postavou děje a ne jen meteorem, který přinese paní psaní.

Je celkem jasné, že výprava toho nejlepšího z Ukrajiny do Petrohradu nebude, navzdory trojí patronaci a informacím průzkumníků, procházkou růžovým sadem a již záhy začnou z jižních pobratimů lítat chlupy. Vasiljev se tentokrát chová ekologicky, takže čtenář nebude muset oplakávat Tygříky ani jiná milá zvířátka. Naopak, při hubení lumpů mu srdce samou radostí povyskočí, protože Černí jsou existence ryze odpudivé.

Posléze se ukáže, že ne každá černota je úplně černočerná, neboť čemu svědčí Tma? Lásce! Na té příběh stojí, a to hned v několika místech a různých podobách, sice bez vrkání tem-

Robert Bloch: Vlak do pekla a jiné povídky

Robert Bloch je povídkář ze staré gardy; většina povídek antologie pochází z doby, kdy mnoho z nás bylo ještě na houbách. Tomu odpovídají i náměty; nenajdete zde žádnou hard sci-fi ani antiutopické vize. Robert Bloch pracuje s kratšími texty, ale především s pointami. Český čtenář se může poprvé setkat s výběrem jeho děl v knize *Vlak do pekla*.

Co by se mohlo zdát silnou zbraní, může být za jistých okolností i velkým nedostatkem. Pointa musí překvapit. Pokud v polovině povídky pointu uhodnete, odměnu si nebudete moci vyzvednout v příslušné výherní kanceláři, naopak, o něco přijdete. Je to, jako by vám před nosem ufrnkl autobus nebo si ten mizera před vámi v parném létě koupil posledního nanuka v celém městečku. Dobrá polovina point povídek v knize je, bohužel, takto předvídatelná. Aby nedošlo k omylu, Robert Bloch píše dobře, texty plynule tečou, jenže jak se autor snaží neošidit čtenáře nějakým tím bohem ze stroje, prozradí víc, než by měl. Texty samy o sobě pak už nic zvláštního nepřinášejí, zmíněné příběhy mnohdy nejdou nikam dál než k překvapivému momentu (*S úctou Jack Rozparovač, Pan Steinway, Staří mistři, Mám rád blondýnky, Sabat, Hlavní je příběh*).

Další zradou je několik povídek podle mustru. Robert Bloch patrně z obdivu k některým autorům napsal povídky v jejich stylu, o jejich námětech. Snad s výjimkou *Enocha* jsou tyto až moc věrné originálu a jeden se diví, proč vlastně vyšly (*Muž, který sbíral Poea, Němý film, Hladový dům*).

Nicméně, je tu ještě náklad dosti dobrých kousků, které vám vynahradí zklamání. *Nový den* vypadá jako tuctový popis krátce postkatastrofického světa, ale tady se autorovi pointa zdařila na 110 %. Děsivou a morbidní historiku z Nového Orleansu můžete prožít v *Šipkové Růžence*. Něco o tom, jak by svět vypadal, kdybychom říkali jenom pravdu, se můžete přesvědčit v *Čestném slovu*. *Belzebub* je zase mrazivý příběh, který by bez autorova úhlu pohledu byl jen běžnou řadou nešťastných náhod. Povídky *Věštec* a *Výukový labyrint* bez uzardění ukazují bídu člověka a společnosti. Ta první upozorňuje na zdánlivý paradox nezasaňování do historie, ta druhá zase, že není skutečnější skutečnost než ta, kterou se obklopíme. Na konec zbývá zmínit dvě povídky, které tvoří vrchol sbírky; *Jak podoben bohu* a *Vlak do pekla*. Těžké filozofično první zmíněné povídky se až vymyká v tom dobrém slova smyslu ostatním předloženým dílům. A poslední, titulní povídka je veselá, ale krutě pravdivá. Cesta do pekla nemusí být vůbec tragická, když víte, jak na to.

Zkrátka, není každý den posvěcení, ale když už je, tak to stojí za to.

(6/10)

Regis

Pozn. red.: Až v této sbírce vychází povídka *Vlak do pekla* nezkrácená, v předchozích vydáních chybí tři odstavce.

Převzato z FantasyPlanet

ných holoubků a detailů slizniční mechaniky, ale zato v rozmachu hodném širokého plátna. Jedná se přece o osud celého lidstva! K lásce patří i zrada, ale oni Černí nikoho nezradili, protože zrada je čin vědomý a nemůžete zradit někoho, o kom nevíte a kdo neví o vás. Někoho takového můžete leda překvapit, ale to zase nemůžete napsat do upoutávky.

Epopěj ljuveni je zasazena do příběhu, který není průhledný a který není ani tupě akční, jak bývalo Vasiljevovi vyčítáno. Nechybí tu vychytané nápady, řemeslná zručnost, ba ani citáty z textů ruských kapel. Pravým mistrovstvím je zakomponování reklamy na vlastní web. Opět jsou v textu roztroušeny drobné detaily i teoretické koncepty Jinakosti. Jeden by nevěřil, jak jsou citliví na trochu radioaktivity. Co se dá jistě vytknout, je práva zmínka o českém pivu až na straně 121.

Kromě něj dojde na roztočivná piva východní i západní proveniencí, ale i na něco ostřejšího: *Ale pít vodku o samotě je tak nějak neruské. Vodka se má pít*

*ze sklenek a je jedno, zda se přitukává či ne, ale vždy to musí být ve společnosti. Kdežto tahle zámožná žitná se klidně dá dumlat i v osamění. Ostatně – whisky je zřejmě to nejlepší, co mohla rasa zaviřilých individualistů nabídnout rase přehrabovačů takzvané duchovnosti. A byli tací, kteří o díle těchto kvalit tvrdili, že nedosahuje psychologických hloubek Lukjaněnkových. Mimo to je text prostoupeni interesantními filosofickými postřehy typu: *Skutečná svoboda, to je cestování bez zavazadel*, či: *Ideálem ovšem není rovnováha, ale harmonie*.*

Autorem posledního je Švéd alias alter ego Vasiljevovo, stejně jako jím byl v *Denní hlídce Vitalij Rozoga*. Pozná se to podle toho, že jsou z Nikolajeva, na nějž Nikolajevci nedají dopustit. Na ukrajinských mapách hledejte Mykolaiva

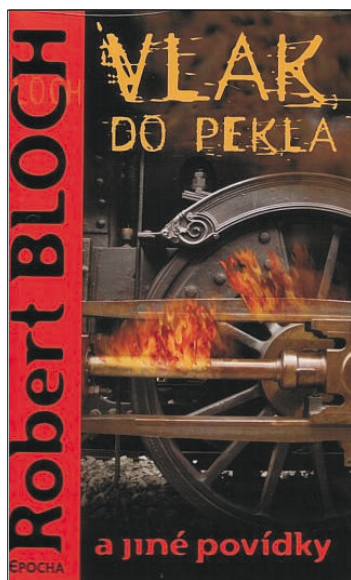
Překlad je dobrý, avšak hned na prvé straně se překladateli sešel Jerzy Stuhr s „Jerzy Szturem“. Knihy z tohoto cyklu jsou patrně prokleté. Kdo by to nečekal?

Zajímalo by mě, co se stalo v Kyjevě roku 836, že to přinutilo Lika sepsat grimoár? Číslo je to pro Kyjev jistě magické, udává jeho rozlohu v kilometrech čtverečních a ne náhodou je od něj právě 836 km vzdálen Lugansk. Z 836 míst na Ukrajině se vystěhovali Židé do Kanady, ale datum jsem nenašel žádné.

Závěrem se snad dá říci jedině: Hold Ti skládáme, „Cimerijský“, jež drtíš to, co dávno mověla trouchnivět ve zborcených hrobkách! Temná hlídka se povedla, dokonce bych si dovolil tvrdit, že potřeba uzavřít příběh v jednom svazku jí jen prospěla. Jsem zvědav, kdy se hoši nechají zlákat k další sázce na jistotu.

Vydal Triton v edici Trifid a Argo v roce 2006.

Jaromír Kopeček

Časem s vědou – aeronauticko-aviatický květen

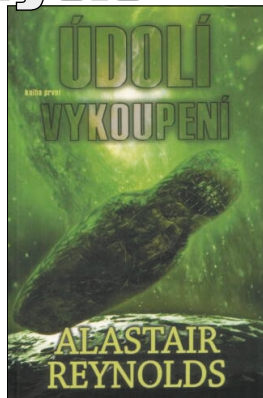
Z událostí, které změny náš svět

10. května 1926: Po změně místa startu (původně Grónsko) a ve značném chvatu startuje necelé dvě hodiny po půlnoci ze špicberské základny Kingsbay třímotorový focker Josephine Ford. Pilotuje ho polárník Richard Byrd, o motory pečují Floyd Bennet. Po 15,5 h a 2600 km letu jsou zpátky. Na severní pól shodili mj. medailón, který měl na krku první dobyvatel severní točny Robert Peary... O dalších 16 hodin později, když předtím kvůli prioritě poněkud riskujícímu Byrdovi nezištně poskytla veškerou pomoc, tedy 11. května po deváté dopoledne, startuje z Kingsbay další vzdušná výprava, tentokrát na malé vzducholoďi zkonstruované italským polárníkem Umberto Nobilem, avšak pokřtěné jménem Norge (velitelem 16členné posádky je Nor Roald Amundsen, financuje ji Američan Lincoln Ellsworth). Devadesát minut po půlnoci i ona bez obtíží dosahuje severního pólu. Potom ale naráží na mlhu, začíná ji ohrožovat námaza. Let se protahuje, až nakonec – poškozena a se šestštim – Norge po 81 h a 5 300 km letu přistává u aljašské vesničky Teller.

13. května 1911: „Cvičil jsem obyčejně již ráno po třetí hodině, kdy vše ještě spalo a kdy vlastně cvičiště bylo volné, neboť od čtyř se na ně vyháněl dobytek na pastvu a pásl se až do příchodu vojska...“

A právě jedna splašená kráva naučila Jana Kašpara ve vzduchu i zatáčet... To bylo někdy roku 1910, kdy mladý nadšenec poté, co zkoušel vlastní, sedlá už letadlo Blériotovy konstrukce, pravda, s řadou svých úprav a zlepšení. Následují zkušební lety, stále delší a složitější, až si Kašpar věří natolik, že nedbá nešťastné třináctky v datu a vykonává ten legendární: v 6.13 startuje z vojenského cvičiště u Pardubic, za hodinu a deset minut se ocitá nad Žasnoucí Prahou, nad Hradčany točí doleva proti proudu Vltavy a v 7.47 přistává v Chuchli. Celkem urazí asi 120 km, dosáhne maximální výšky 400 m. Ten den naše letectví (tehdy zvané spíš aviatika) srovnává krok se zahraničním a Jan Kašpar vstupuje mezi světovou leteckou elitu.

Právě vyšlo

15. května 1941: Na britské letecké základně Gloster E 18/39, druhý s proudovým („tryskovým“) motorem po německém (kde však další vývoj narušila válka). První let trval jen 17 minut, následují však další, celkem asi 40 hodin. Poté ho konstruktér Frank Whittle z firmy Power Jets rozebral a zjistil, že je ve výborném stavu. Ve dnech, kdy končila druhá světová válka, už létaly první tryskáče britské i americké.

26. května 1931: Belgický fyzik Auguste Piccard už nějakou dobu studuje kosmické záření, avšak až přilíže se odstiňuje atmosféra... A jelikož pan profesor je i nadšeným aeronautem, spojuje užitečné s příjemným. Při vědomí rizik „otevřených“ výšek pro lidský organismus napadá ho idea balonu s uzavřenou gondolou. Při její konstrukci se snaží myslet na všechno – dvoumetrová, zevnitř vyztužená hliníková koule s okénky a dálkovým ovládním přístrojů je dokonce natřená napůl bíle, napůl černě kvůli teplotě uvnitř (k Slunci se natáčí pomocí vrtulek). Gondolu badatel porizuje z prostředků bruselské polytechniky, vlastní balon mu uhradí belgický Národní fond pro vědecký výzkum (proto se celý aparát jmenuje francouzskou zkratkou této instituce FNRS 1).

První pokus o výstup koncem září 1930 v bavorském Augsburgu zhatí bouře. Druhý pokus se koná tamtéž právě 26. května. Přestože není právě nejpriznivější počasí, personál Piccarda i se švýcarským asistentem Paulem Kíperem stroj omylem vypustí...

Brzy se ukáže, že kolem detektoru kosmického záření uniká vzduch. Piccard ho utěšuje vlastní košilí a vazelinou. Orientační vrtulky nefungují, balon zůstává černou stranou ke slunci, v gondole je 40 stupňů (venku minus 52). Nakonec všechno dobře dopadne – zapečetěný barometr ukáže výšku 15 781 m. Jakkoli se údaje o výšce poněkud různí, člověk každopádně poprvé vstoupil do stratosféry.

František Houdek

DOGMA

Dogma čísla: „Uškrtil bych vás na struně od piana, kdybych si nemyslel, že by se vám to líbilo.“

AKIRA KUROSAWA - KOLEKCE – série filmů, kterou nabízejí Levné knihy. *Sedm samurajů* je právem klasika, *Krvavý trůn* umělecká nuda, *Rudovous* kvalitka, *Skrutá pevnost* zábava, *Yojimbo* a *Sanjuro* nezklamou.

DNES ZEMŘI – další důkaz, že Steven Seagal tak ztloustnul, že se z bahna svých filmů už nezvedne. Tady navíc pomáhá nemocným dětem – asi cítí, že jeho kariéra už umřela, a chce si tak zajistit nebe. (Marně!)

EROS – tři povídky, dvě nudy, jedna příjemná erotická scéna jako začátek k pornu, které ovšem nepříjde. Stejně tak si nepřijdou moc na své ani intouši, ani šmiráci.

FEŠÁK CHURCHILL – divná komedie, na kterou když si dokážete

zvyknout, tak vás pobaví. Styl Zítřka vstanu a opařím se čajem – a pochází z ní dogma čísla.

HRUBEŠ A MAREŠ JSOU KAMARÁDI DO DEŠTĚ – nuda. Možná tomu nerozumím, ale nuda, ke všemu ještě moralizující.

JÁMA – výborná drsná věc, která sice mohla být mnohem surovější, ale takhle taky dobrý.

KRÁSNÁ ZEMĚ – celkem ucházející satira, která se ve finále zvrhne v nesnesitelnou moralitku. Každopádně překvapení pro všechny, co si Paola Villagia pamatují jen jako prodavače pískacích hovínek.

KRONIKA SMRTI – působivý thriller, který své šance tak docela neproměnil, ale stojí za vidění.

PANENSTVÍ NA OBTÍŽ – v prcičkovém ranku celkem příjemná ne-komedie o tom, že stokrát vyzkoušené nemusí po sto první platit.

TŘI DNY KONDORA – viděno krátce po přečtení knihy přinese jisté zklamání. Bájecný Max von Sydow coby zabiják.

ZATHURA: VESMÍRNÉ DOBRODRUŽSTVÍ – nedomyšlená nuda zhruba pětinoých kvalit oproti své předloze Jumanji. **Filip Gotfrid**

Tristan a Isolda

Dva muži, jedna žena. Čest a povinnost proti lásce. Politické intriky. Zrada. Věrnost. Hrdinství. Zbabělost. Británie vymaňující se z područí Irů.

Ano, to vše příběh obsahuje.

Magie. Kouzla. Tajemná atmosféra. Osudové předurčení. Podlý skřet v roli ďábelského pokušitele.

Tyto součásti příběhu byly v tomto případě zcela ztraceny či spíše zatraceny.

Poslední dobou rozšířená móda demytizovat mýty postihla i legendu o Tristanovi a Isoldě. Když pominete všechno kouzelné, tajemné a nadpřirozené, co zůstane? Je tady několik možností: Legenda se může změnit v chmurnou tragédii plnou temné vášně téměř antických rozměrů. Může se změnit v romantickou harlekýnku nebo dojemný cituplný příběh, nad nímž nezůstane jedno oko suché. Nebo můžete dostát banální historii okresního formátu či stručnou noticku do černé kroniky. To už záleží na zpracovateli.

Bohužel, nejnovější filmové zpracování má k antickému dramatu dost daleko. Na druhé straně je ale příběh sám o sobě natolik silný, že ani vynechání nadpřirozena ho nedokáže změnit v nasládlou limonádu. Jen... jen to už není legenda o Tristanovi a Isoldě.

Film *Tristan a Isolda* tedy zpracovává příběh lásky, která nejen nezvratně poznamenala osud všech zúčastněných, ale také závažným způsobem zasáhla do politického dění. To, že se hlavní hrdinové jmenují Marke, Tristan, Isolda, Melot nebo

Wictred – proč ne? Ale ať se mi nikdo nesnaží namluvit, že je to právě TEN Tristan, TA Isolda, TEN Marke...

Tam, kde má příběh určitá historicky doložitelná východiška a jen se k nim v průběhu věků přidala sice krásná, ale přece jen vata, tam má takové demaskování mýtu a nalezení pů-

vodního příběhu patrně smysl. Ale tam, kde se jedná o krásný příběh plný vášně, osudového předurčení, kde jde především o střet a zkoušku charakterů, tam podle mě vůbec není potřeba hledat jeho „historicky pravdivou“ podobu. Dokázaly to i předchozí pokusy o obdobný přístup k tématu, jako byly *Trója* nebo *Král Artuš*. Legenda, jež právě díky magii a nadpřirozeným zásahům do osudů hrdinů získává temný a fatální podtón, při téměř násilném odstranění této své podstatné složky právě tu temnou hloubku ztratí.

Nelze než nevzpomenout si na Cocteauovu adaptaci z roku 1943 s Jeanem Maraisem a Madelaine Sologneovou. Taky to nebyl *Tristan a Isolda*, ale tu temnou vznešenost jejich lásky vystihl mnohem lépe.

Přesto nelze říci, že by *Tristan+Isolde* byl úplně špatný film. Je to docela zajímavý a jistě pravděpodobný příběh o tom, co se docela dobře mohlo stát. Podobné nečekané a nevhodné city už zaskočily nejednoho člověka nejen v šerém dávnověku, ale v kterémkoli úseku lidských dějin. Ostatně, nebýt podobných citových zádrhelů, o čem by byla většina klasické literatury?

Zdena HT

Tristan a Isolda (Tristan+Isolde), USA/VB/D 2006, režie: Kevin Reynolds, scénář: Dean Geogaris, hrají: James Franco (*Tristan*), Sophia Myles (*Isolde*), Rufus Sewell (*Marke*), Henry Cavill (*Melot*), Bronagh Gallagher (*Bragnae*) a další

X-Men: Poslední vzdor

Potřetí se vrací na filmová plátna tým mutantů se superschopnostmi. Když si jejich tvůrce Stan Lee usnadnil život s vymyšlením dalších a dalších, zpravidla dosti podivných, způsobů, kterak byl někdo obdařen úžasnými schopnostmi, a označil za původce všeho mutace, netušil, že tím mimoděk stvořil silné nosné téma – soužití normálních a jiných v jednom světě. Celá filmová trilogie toto téma obsahuje a variuje – od prvotní snahy dostat na svou stranu mocné tohoto světa po dobrém či po zlém, přes společný boj mutantů se zarytým lidským protivníkem až po nynější zápletku s objevem léku na mutace. Na tuto možnost, která by se ovšem mohla snadno změnit ve zbraň, reagují mutanti různě, navíc Xavierův tým je zmiřován vnitřními ořesy a je vystaven ranám osudu.

Jak už to u této série bývá zvykem i v comicsové předloze, hlavní tým se mění, ne sympatičtější postavy zůstávají a nováčci se snaží zaujmout nějakou novou schopností. V druhém dílu vedla snaha zachovat původní a představit nové hrdiny k jisté nepřehlednosti a ryze epizodním výstupům, zde je větší prostor poskytnut mazákům a ostatní jsou opozaděni do role efektových statistů (takový Colossus snad ani nepromluví a Shadowcat je na tom jen o jednu scénu lépe). Dalo by se očekávat, že při takovém rozložení sil bude příběh čitelnější a silnější, ale tentokrát vyprávění nefunguje – všechny hlavní postavy říkají své dialogy na dostatečném prostoru, ale někde se vytratila předchozí uvěřitelnost. Emocím nevěříme, proslovy šustí papírem, dokonce i Magneto teď působí prvoplánově padoušsky, jeho logické argumenty zazní jen tak z povinnosti, bez přesvědčivosti. Akční scény zůstávají na solidní úrovni a obsahují i několik originálních nápadů a filmu jako celku nechybí solidní řemeslo, ale výměna na postu režiséra je znát. Nejedná se o úplný propadák a divák se nenudí, ale zůstává jen solidní průměr. Před závěrečnými titulky je divák ujištěn, že soužití lidí a mutantů neskončilo, a tak v případě komerčního úspěchu nelze vyloučit příchod nějaké nové generace mutantů. A po závěrečných titulcích jsou trpěliví diváci ještě odměněni scénou, která objasní další osud jednoho z mutantů.

Marvin

(Orig.: X-Men: The Last Stand, USA 2006, režie: Brett Ratner, hrají: Patrick Stewart, Hugh Jackman, Ian McKellen)

Donaha – úvaha povolební

Den před volbami jsem s Michaelou a Čermákovými navštívil představení muzikálu Donaha ve Vinohradském divadle. Asi jste viděli film, takže jen připomenou, že se parta nezaměstnaných valcářů (v americkém muzikálu, v britském filmu šlo asi o jinou profesi) rozhodne přivydělávat si pánským striptýzem. Což se jim po různých peripetiích a duševních bojích podaří, někteří kvůli tomu dokonce získají ztracenou manželku či sebeúctu, jiní se alespoň naučí tancovat.

Mně na tom připadlo zajímavé to, že jim formou vstupného do nového začátku přispěli lidé, kteří na tom byli jen o maličko lépe než oni sami, např. manželky jejich kolegů v nezaměstnanosti, pracující vesměs v obchodáku, a podobní.

Napadlo mě, jak rozdílně podobné problémy řeší evropský sociální stát a k čemu to vede:

1. nejprve těm chudákům, kteří ještě práci mají, zvýší daně (nejspíše asi o víc než by je přišla vstupenka na striptýz),
2. pak část daní přerozdělí mezi naše nezaměstnané valcáře,
3. na to (vybírání, přerozdělování a vyplácení) ovšem (stát) potřebuje řadu úředníků, kteří značný díl těch daní hned spotřebují.

Na první pohled je tu ledacos shodného, řada chudých lidí dala část svých peněz ještě chudším.

Rozdíl evropského přístupu oproti tomu americkému v muzikálu je snad v tom, že v muzikálu už chlapi nesejí doma a nevytvářejí si návyk na Vyvolené, sami se pokusili něco udělat a vytvořili nějakou novou hodnotu, která zde dřív nebyla, ač jde o něco tak pofiderního, jako je svlékací balet.

A pak snad v tom, že za své daně v sociálně pečovatelském státě nevidíme žádný striptýz (pokud neseženete lístky do DNV), což je možná dobře, když si představím, že by se toho ujal Škromach či Paroubek. **zr**

Ze slovníčku politické ekonomie

Daně jsou peníze, které stát vybírá od střední třídy, aby jejich přerozdělením zajistil, že hodně chudí nebudou zabíjet hodně bohaté.

Rozvojová pomoc jsou peníze, které chudí lidé z bohatých států posílají bohatým lidem v chudých státech.

ČS FANDOM

FÉNIXCON 2006

aneb ...to je havaj, Havaj, HAVAJ!!!

Motto: „Pokud to červenec a srpen nepokazí, bude letošní zima stát za to!“

Máte pocit, že vám tento rok něco dluží? Bohatě Vám je vynahradí 22. mezinárodní setkání příznivců a přátel SF, F & H, her, moderních technologií a životního stylu v Brně.

Coná se tradičně v moderně zrekonstruovaném hotelu Avanti ve dnech 8. - 10. 12. 2006.

Nač se můžete těšit?

10.000 slonů! *

Pobaví Vás hvězdy československého fandomu a známé i neznámé osobnosti našich zemí. Zajímavé přednášky, soutěž masek, vyhlášení cen, slavnostní křty knižních novinek, bohatá tombola, burza

a prodej knih, čajovna, *POZOR!* herna *POHOVI!*, literární workshop a další atrakce.

Melodie Tichomoří! **

Namátkou jmenujme: Antikeltové; Bojová umění (*s ukázkami, ne na Vás*); Cena IKAROS; Conan: Fantom opery; Draculův švagr; Hodina Siraél; Ilija Muromec; Jak to vidím... (*autorské sa-loony*); Kdo si hraje, nezlobí; Litáme v tom; Maori; Neznámé čs. fantastické filmy 2; Počítači, počítači...; Sarmati a Alani; Tajemná Thalassa; Takoví jsme byli; Velký bratr tě sleduje; Vesmírní honáči a kosmičtí kovbojové; Zbraně 3. tisíciletí; Z edičních plánů 2007 etc. etc.

Zástupci médií budou průběžně informovat masy, oč přišly, když nepřišly!

Tisíce spokojených účastníků! ***

Rozšířená hotelová restaurace a rekonstruovaný bar (*room-party aj. akce dle uvážení na pokojích*), pro milovníky zimních sportů hala s kluzišťem u hotelu, pro milovníky nákupů nový obchodní dům!

Neznámkův svátek slunečních sester a bratrů! ****

Fénixcon se coná v hotelu, jde tedy o krytou akci. Doporučujeme oděni vhodně pro tropy! Půjčovna lehátek a slunečniců u presence! Prodej opalovacích krémů tamtéž! Funkční horské slunce! Plavčík zajištěn!

Cena hodiny našeho programu je nevyčísitelná! +

Chobotnice a jiné potfory pouze s košíkem! Možná přijde i žralok! Kulhánek určitě ne! A co Vy? Ano, právě na Vás teď hledíme z písmen tohoto textu! Určitě přijďte! Tohle už nikdy nikde nezažijete!

Jednorázový vstupní poplatek 300,- Kč, masky a hosté s vlastním surfem (*prknem*) obdrží 50,- Kč slevu (*slevy se ne-sčítají, ale vyplácejí u presence*)!

K dispozici 90 dvoulůžkových pokojů a 8 apartmánů, možnost 60 přistýlek, při zvýšeném přílivu návštěvníků náhradní ubytování v blízkém okolí. Odliv začíná v neděli v 10,00, kulminuje ve 12,00!

Ceny - 1 lůžkový pokoj 750,- Kč / osoba / noc

2 lůžkový pokoj 850,- Kč / noc

3 lůžkový pokoj 1.100,- Kč / noc

Zájemci si mohou připlatit kontinentální snídaní v ceně 100,- Kč na osobu.

Podrobné stránky FXC06 s přihláškou budou zprovozněny 1. 7. 2006.

Číslo účtu ČSOB pro ČR:

199 387 387 / 0300

Číslo účtu ČSOB pro zahraničí:

IBAN CZ15 0300 0000 0001 9938 7387

Návštěvníci bez ubytování si mohou předplatit vstup ve speciálce Arrakis, Veveří 24, 602 00 Brno.

Dead line pro ubytování: 15. 11. 2006

Poznámky (*):

* bude v hotelu na počest Mistra Kantůrka, můžete si je spočítat

** hudba zajištěna, ale dovozu hudebních nástrojů a funkčních hlasivek meze neklademe

*** záleží jen na Vás, kolik toho vypijete (*a kolik nás budete vidět*)

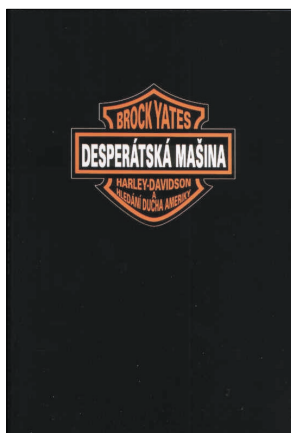
**** můžete se seznámit se zajímavými lidmi, hledejte v programu

+ naši přednášející jsou za všechny peníze

Kolosal! Senza! Excellente! Wunderbar! Eño ñuño! Primmisima! Pyramidal! Epes rares!

Za organizátory Fénixconu 2006 Tunelář alias Big Shaman v. r.

Možní partneři: Altar, Argo, Baronet, Black Fire, Brokilon, Conan Society, CREW², Drakkar, Fantázia, FANTOMPrint, IKARIE, KOSMAS, Kulturní buňka, Laser, Leonardo, MAKROS, Návrat, Netopejr, Perseus, Polaris, Poutník, SEQUOY, Straky na vrbě, Triton, U tančícího hrocha, Vesmír, WALES a další

NON FICTION

Desperátská mašina Harley-Davidson a hledání ducha Ameriky

Po Hell's Angel, kde jsme se mohli dovědět vše podstatné o vzniku fenoménu motorkářů, vydává Netopejr knihu věnovanou přímo jejich zatracovanému i opěvovanému přiblížovadlu, nejslavnější motorce světa, Harley-Davidsonovi.

Vydal Netopejr, cena 219 Kč, náklad 1500 ks. www.netopejr.cz